

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO

V OLOMOUCI

KATEDRA SLAVISTIKY

**Fenomén Mróz. Analýza tvorby bestsellerového autora v kontextu
knižního trhu.**

**Phenomenon Mróz. The Analysis of the Work of a Bestseller
Author in the Context of the Book Market.**

Bakalářská práce

Polská filologie

Autor: Vít Korotvička

Vedoucí práce: Mgr. Jan Jeništa, Ph.D.

2022

Prohlašuji, že jsem práci vypracoval samostatně a uvedl všechny použité prameny.

V Olomouci dne 3. 5. 2022

podpis

Děkuji panu doktoru Mgr. Janu Jenišтови, Ph.D. za konzultace, rady a připomínky, které mi během psaní bakalářské práce poskytl. Také bych chtěl poděkovat své přítelkyni, rodině a také všem svým českým a polským přátelům. Bez jejich podpory a motivace by tato práce nikdy nevznikla.

podpis

Obsah

Obsah

Obsah	4
Úvod.....	5
1. Remigiusz Mróz.....	7
1.1. Obecné informace	7
1.2. Stručný životopis.....	8
1.3. Přehled tvorby	9
1.4. Tvorba pod pseudonymem.....	11
1.5. Způsob vydání knih.....	12
1.6. Filmové zpracování	13
2. Knižní trh.....	15
2. 1. Literární trh po roce 1989	15
2. 3. Komerční stránka knižního trhu	17
2. 4. Reklama a marketing.....	18
2. 4. 1. Sociální sítě jako součást marketingu	22
2. 5. Knižní trh před rokem 2013	29
2. 6. Knižní trh v letech 2014–2021	30
2. 7. Remigiusz Mróz na zahraničním trhu.....	32
3. Analýza tvorby Remigiusze Mróze.....	34
3. 1. Zařazení tvorby	34
3. 2. Detektivní žánr	42
3. 3. Analýza v kontextu obecné tvorby	44
3. 4. Prvky tvorby cizích autorů v tvorbě Remigiusze Mróze	45
Závěr	48
Polské resumé	50
Seznam použité literatury	51
Seznam použitých internetových zdrojů	52
Anotace	55

Úvod

Literatura je v dnešní době již nedílnou součástí populárně- masové kultury a jména autorů jsou dnes již považována za jakýsi druh značky, která je propagována jako záruka kvalitně stráveného času. Vzhledem k počtu titulů, které se každoročně objevují na knižních pultech, je velmi těžké najít autora, jenž by nějakým způsobem vyčníval z oné obrovské masy, která produkuje desetitisíce knih ročně. Občas se ale objeví autor, který nějakým způsobem naprosto vybočuje celé řady. A právě na jednoho takového autora se v této práci zaměříme, protože pochází z Polska.

Jak již napovídá název, tato bakalářská práce se bude zabývat problematikou tvorby bestselerového autora Remigiusze Mróze v kontextu současného knižního trhu. Tématem této práce bude představení tvorby Remigiusze Mróze jakožto úspěšného autora. Pokusí se odpovědět na otázku, v čem tkví úspěch tohoto, kritiky tak opovrhovaného, autora a zda je možné hledat úspěch v jeho tvorbě samé. Práce se současně bude také zabývat problematikou celého žánru, postav a klišé s nimi spojených. Práce bude rozdělena celkem do tří kapitol, při čemž cílem bude zjistit, v čem spočívá úspěch tohoto autora.

První kapitola této práce přiblíží osobnost Remigiusze Mróze, jeho tvorby a různých čtenářských ocenění, které za tvorbu obdržel. Bude zde velice stručně představen jeho životopis, tvůrčí inspiraci a základní informace o jeho osobě, při čemž tato kapitola bude vycházet z jeho oficiálních webových stránek, životopisu, který vydal v roce 2019 ve formě knihy a také jeho autorského profilu na webové stránce *lubimy czytać. pl*. Zaměříme se také na krátký a stručný přehled autorovy tvorby, jeho nejznámější knihy a následně také na filmová zpracování, která na jejich základě vznikla.

Druhá kapitola bude zaměřena na autorovu reklamu, jakým způsobem sám autor propaguje svou tvorbu a také sebe samotného. Budou zde zohledněny stručné informace o fungování polského knižního trhu, při čemž krátce nahlédneme i do jeho historie a co ho formovalo do jeho současné podoby. Podíváme se na teorii reklamy, a jaký má vliv na současný knižní trh a na jeho konzumenty a jak je možné v dnešní době úspěšně prodat knižní titul. Jakou roli v současném marketingu hrají sociální sítě a také média, přičemž zde bude představen i autorův obraz v bulvárním tisku. Také si zde krátce představíme autorovy postoje k politice, a jaký vliv mohou mít na literární tvorbu. Následně zde bude

představena pozice Remigiusze Mróze na současném knižním trhu a také nahlédneme do podoby knižního trhu, před tím než se na něm objevil Remigiusz Mróz. Ukážeme si, jaký vliv měla reklama na autorovu pozici a na jeho celkovém úspěchu. Údaje budou vycházet ze statistik, uváděných na webových stránkách polské národní knihovny (Biblioteka Narodowa), také ze všeobecných médií, sociálních sítí a veřejného prostoru. Poté zde bude představena i autorova pozice na zahraničním knižním trhu a jak úspěšná jeho expanze byla, respektive ohlasy na jeho tvorbu v zahraničních médiích.

Třetí kapitola se bude zabývat autorovou tvorbou samotnou. V kapitole se pokusíme o její žánrové zařazení. V jakém množství tvorba obsahuje klišé a kýčovité situace. Bude zde uveden názor kritiky i naše osobní zkušenost s Mrózovou tvorbou. Nahlédneme do problematiky žánru samotného a klišé, která se zde objevují. Porovnáme tvorbu Remigiusze Mróze s tvorbou jiných současných autorů a to i zahraničních, v rámci fenoménu tohoto žánru. Také představíme velice stručnou teorii žánru a jeho rozdělení, při čemž zohledníme i teorii postav, které jsou jeho součástí. V neposlední řadě zde bude zanalyzována celková originalita Mrózovy tvorby a jaký vliv na jeho tvorbu měli zahraniční autoři.

1. Remigiusz Mróz

1.1. Obecné informace

Remigiusz Mróz by se dal na samotném začátku charakterizovat slovem fenomén, tedy slovem pocházejícím z latinského slova *fainomenon*, označujícím nezvyklý jev. A opravdu jistým fenoménem současného polského literárního světa je. Jedná se totiž o jednoho z nejprodávanějších a čtenářsky nejúspěšnějších spisovatelů na současném polském knižním trhu. Aktuálně je také na vrcholu pomyslného žebříčku nejlépe vydělávajících spisovatelů vůbec.

V svých 33 letech má na svém kontě neuvěřitelných 55 knih. Navíc se nejedná o knihy jednoho žánru. Svou tvorbou se dotýká téměř každého prozaického žánru a občas se může zdát, jako by mu žádný nebyl cizí. Jeho tvorba by se dala přirovnat k přeskokování z jednoho vlaku do druhého, kvůli čemuž se nejednou stala terčem vtípů a různých spekulací. Většina jeho knih se ale pohybuje v žánru thriller a detektivka. Jednu knižní sérii napsal pod pseudonymem Ove Løgmansbø. Jednalo se o sérii skládající se ze 4 titulů, žánru thriller.

Je také laureátem několika ocenění sledujících především kritérium komerčního úspěchu knih, z nichž by bylo vhodné nejvíce vyzdvihnout ocenění Nagroda Wielkiego Kalibru.¹(ocenění za nejlepší detektivní knihu roku). Na druhou stranu se ale jedná o autora, který nikdy nebyl nominován na žádné prestižní ocenění, čímž se mívá s jinými autory.

Ve své tvorbě se rovněž snaží poukázat na některé problémy dnešního světa, především na problém domácího násilí. Tomuto problému zasvětil i jednu ze svých knih.²

Díky svému původnímu vzdělání dokonce dostal od polského bulvárního tisku přezdívku „píšící právník“. Je autorem blogu, zaměřeného na tvůrčí psaní, ve kterém se snaží pomoci tvůrcům, snažícím se prosadit na literární scéně, a dokonce obyčejným lidem, kteří by se rádi naučili psát příběhy.³

¹ Remigiusz Mróz. [online][cit. 27. 10. 2021]. Dostupné z: <https://lubimyczytac.pl/autor/82094/remigiusz-mroz>

²Business and Prestige- portal kobiet biznesu Do wszystkich kobiet, które doświadczają przemocy i do tych, którzy mogą pomóc! In: *Mindcoffee by kozmala do wszystkich kobiet, które doświadczają przemocy*. [online] [cit. 1. 11. 2021]. Dostupné z: <https://businessandprestige.pl/mindcoffee-by-kozma-la-do-wszystkich-kobiet-ktore-doswiadczaja-przemocy/>

³Remigiusz Mróz Blog[online] [cit. 3. 11. 2021]. Dostupné z:<http://blog.remigiuszmroz.pl/jak-wydac-ksiazke/>

Nyní přejdeme ke stručnému životopisu, který vychází z informací, jednak podaných samotným autorem v osobní autobiografii a jednak z jeho osobního blogu, abychom mohli lépe poznat jeho tvůrčí osobnost.

1.2. Stručný životopis

Remigiusz Mróz se narodil 15. ledna 1987 ve městě Opolí v jižní části Polska, ve stejnojmenném vojvodství, nacházejícím se u hranic s Českou republikou. Do svých tří let žil společně s matkou a otcem na opolském sídlišti Malinka, ze kterého se poté odstěhovali na sídliště Armii Krajowej. Důvodem stěhování bylo domácí násilí, ze strany Remigiuszova otce. V tomto můžeme spatřovat jedno z východisek Mrózovy tvorby zaměřené na problematiku domácího násilí.

Už na základní škole se pokusil o napsání vlastního příběhu, a tak vznikl *Super świniak*, inspirovaný oblíbenými příběhy komiksových superhrdinů. Poté se pokusil s kamarádem ze sousedství vytvořit vlastní časopis, zaměřený na tehdejší scénu fotbalového světa. Tato tvorba byla ale ukončena náhlou smrtí Remigiuszova přítele. Po tvorbě časopisu se pokusil o stvoření příběhu o škole pro hackery, ovlivnily ho knihy J. K. Rowlingové.⁴ Během střední školy experimentoval s psaním poezie a pár svých básní dokonce představil své tetě, která pro něj byla později inspirací pro tvorbu první opravdové knihy, ve které se inspiroval jejím životem v předválečném východním Polsku a jejím pozdějším útekem, poté co nacisté vyvraždili její rodinu.

Celá tato kniha vznikala během jeho vysokoškolských studií. Ve stejné době se pokusil o psaní dalších knih. Byl zároveň oceněn i za několik vědeckých prací, zaměřených na právo, tedy na jeho studijní obor. Vysokoškolská studia dokončil pod vedením známého polského právníka Jana Wawrzyniaka titulem doktor práv.

Již během vysokoškolských studií věděl, že se chce stát spisovatelem a rozhodl se pokusit o vydání knihy, která dostala název *Parabellum– Prędkość ucieczki*.

Knihu se podařilo vydat teprve po dvou letech a v té době se Mróz rozhodl vrátit se do rodného Opolí a naplno se věnovat psaní knih.⁵

⁴ MRÓZ, Remigiusz. *O pisaniu na chłodno*. Czwartka strona.2018, Poznań. s. 58.

⁵ Tamtéž. s. 13-84.

K letošnímu roku má na svém kontě více než 50 knih a v roce 2016 obdržel výše zmíněné literární ocenění za knihu *Kasacja*.

1.3. Přehled tvorby

Pokusme se co možná nejstručněji, představit tvorbu tohoto autora. Následující text není podrobnou analýzou autorovy tvorby, ale podává její reprezentativní výčet na základě důležitých titulů.

Nebudeme zde proto prezentovat všech 50 knih, které napsal. Důležitým kritériem výběru zmíněných knih je to, že je autor sám propaguje na svých internetových stránkách⁶ jako knihy, které podle jeho názoru mohou přitáhnout pozornost nových čtenářů, kteří jeho tvorbu zatím ještě neobjevili. Informace, které zde budou uvedeny, zároveň poslouží jako podklad pro další výzkum, kterému se budu věnovat v pozdějších kapitolách a také jako prezentace způsobu, jakým autor vidí sám sebe. Prezentace bude zahrnovat představení pěti knižních sérií a dvou titulů, jež zde budou představeny samostatně.

Jeho vůbec první knihou a později čtyřdílnou sérií byla kniha *Parabellum – Prędkość ucieczki*, vydaná v roce 2013. Příběh je lehce inspirovaný životem Mrózovy tety, která během 2. světové války byla nucena utéct z rodné vesnice ve východní části Polska, kvůli invazi Rudé armády. Mróz v této knize popisuje osudy tří postav. Vojáka, snažícího se bránit Polsko před invazí cizích vojsk, a příběh dvou snoubenců, kteří se snaží utéct do svobodné části Evropy. V knize se autor také snažil popsat pocity Poláků, kteří ztráceli vlastní zemi.

Patrně autorovou nejznámější sérií, kterou si zde představíme, je knižní série z autorovi dobře známého prostředí, o právniče Joaně Chyłce. V knihách, které spadají do žánru thriller, hlavní postava společně se svým mladším kolegou Kordianem Orińským (řčeným Zordon) řeší často až nelogické a zapeklité případy. První část čtrnácti dílné série vyšla v roce 2016 pod názvem *Kasacja*.

⁶ Remigiusz Mróz Blog [online] [cit. 6. 11. 2021]. Dostupné z: <https://remigiuszmroz.pl/od-ktorej-ksiazki-zaczac/>

V knižní sérii *W kregach władzy* se Mróz snaží čtenáře vtáhnout do systému politiky v alternativní verzi Polska v roce 2017 a 2018, při čemž ovšem naráží na reálné problémy tehdejšího světa, akcentuje zejména otázky populismu, xenofobie a imigrace. V sérii se také snaží čtenářům přiblížit pozadí volebních kampaní. První část pod názvem *Wotum Nieufności* vyšla v roce 2018 a celá série se dnes skládá ze tří titulů: *Wotum nieufności*, *Większość bezwzględna*, *Władza absolutna*.

Sérii *Wiktor Forst* přenesl Mróz čtenáře do prostředí polských Tater skrze příběh postavy poměrně kontroverzního detektiva Wiktora Forsta. Skládá se ze sedmi titulů, při čemž první část pod názvem *Ekspozycja* vyšla v roce 2017 a poslední část se v roce 2022 dostala do kontroverzní situace, protože byla v souvislosti s obrázkem zakrváceného křesťanského amuletu na obálce zakázána propagace této knihy v prostředcích varšavské hromadné dopravy. Důvodem byl polský zákon, podle něhož by reklamy neměly být urážlivé pro žádné náboženské skupiny.⁷

Poslední podstatnou sérií je řada, skládající se z tří titulů, *Gerard Edling*. Hlavní postavou je zde Behaviorista, čili vyšetřovatel, který ve své práci využívá psychologii i analýzu profilu pachatele. První část po názvem *Behaworysta* vyšla v roce 2016.

V neposlední řadě uvádíme ještě dva samostatné tituly, které zaznamenali poměrně výrazný čtenářsky, které sice vyšli samostatně, ale zaznamenali také poměrně velký čtenářský úspěch a také trochu kontroverzí.

První z nich byla kniha pod titulem *Czarna Madonna*, žánrově náboženský horor, jehož námět vzbudil mnohé šokující odezvy. Zde musíme vzít v potaz fakt, že Polsko je jednou z nejvíce katolických zemí na světě. Hlavní postavou je zde bývalý kněz, kterému zmizí snoubenka, během poutě do Svaté země. Spolu s ní mizí rovněž několik dalších cestujících letu z Varšavy do Tel Avivu.

Druhou knihou, o které bych se zde zmínil, je kniha s titulem *Nieodnaleziona*. Hlavními tématy jsou únos a domácí násilí. Sám autor vystupuje v internetových fórech, kde se na tento problém snaží upozorňovat.

⁷KRUSZAKIN, Dominik. *Remigiusz-Mróz-komentuje-decyzję-zarządu-transportu-miejskiego-w-Warszawie*. In: Newsy/Plejada [online] [cit. 12. 11. 2021]. Dostupné z: <https://plejada.pl/newsy/remigiusz-mroz-komentuje-decyzje-zarzadu-transportu-miejskiego-w-warszawie/87dkrk7/>

1.4. Tvorba pod pseudonymem

Remigiusz Mróz v roce 2017 vydal pod pseudonymem Ove Løgmansbø detektivní trilogii *Vestmanna*, začínající knihou pod titulem *Enklawa*. Ve výběru tohoto pseudonymu hrál velkou roli fenomén skandinávských autorů, který reprezentují převážně autoři jako Stieg Larsson nebo Jo Nesbø. Zároveň by bylo dobré zde dodat, že pseudonymy nejsou v polské, dokonce ani světové literatuře, ničím neobvyklým. Mnoho autorů používalo tento druh mystifikace, jako jakousi formu ochrany před cenzurou, a dnes se jedná spíš o reklamu, nebo snahu autorů nebýt přímo spojován s danou knihou.⁸

Dnes je možné se na různých stránkách dočíst o „legendě“, jak do e-mailové schránky jednoho nakladatelství přišla kdysi zpráva od polsko- faerského autora, žijícího na Faerských ostrovech, obsahující žádost o vydání knihy. A protože se skandinávští autoři dobře prodávají, dalo nakladatelství této knize šanci. Jaké bylo ale po nějaké době překvapení, když se fanoušci dozvěděli, že oním tajemným autorem je známý polský autor Remigiusz Mróz, který chtěl pouze zjistit, zda se jeho knihy opravdu prodávají díky své kvalitě a ne kvůli autorské značce. Kvůli tomuto experimentu si založil speciální e-mailovou schránku, prostřednictvím které následně komunikoval s nakladatelstvím. Sám dnes celý experiment hodnotí s úsměvem.⁹

Zpráva o úspěchu knihy, respektive tehdy ještě o samotné knize, se dostala i na Faerské ostrovy a ukázalo se, že nikdo o autorovi nikdy neslyšel a místní ani nevěděli, že někdo takový na ostrovech vůbec žije. Tyto informace vycházejí z rozhovoru s jednou polskou obyvatelkou ostrovů, která ho poskytla portálu Smak książki, a ve kterém uvádí, že Faerané byli dokonce knihou i pobouřeni, protože si Mróz zvolil kulturně urážlivý pseudonym, čímž se dotkl faerské tradice.¹⁰ V knize byly navíc i naprosto špatně popsané reálie a mentalita zde žijících lidí. Sama polská

⁸ *Pseudonimy pisarzy. Kto i dlaczego nie pisal pod własnym nazwiskiem? Powody są zaskakujące!* In: Blog/Gandalf [online] [cit. 20. 11. 2021]. Dostupné z: <https://www.gandalf.com.pl/blog/pseudonimy-pisarzy-powody-sa-zaskakujace/>

⁹ KOTKOWSKI, Łukasz. *Ależ news! Ove Løgmansbø, debutant z Wysp Owczych, to... Remigiusz Mróz - nam mówi, jak tego dokonał.* In: Rozrywka/Spiderweb.pl [online] [cit. 1. 12. 2021]. Dostupné z: <https://spidersweb.pl/rozrywka/2017/03/06/ove-logmansbo-remigiusz-mroz/>

¹⁰ Logmansbo- jedná se o jméno faerského boha.

obyvatelka v rozhovoru uvádí, že knihu hodnotí jako velice slabý marketingový pokus.¹¹

1.5. Způsob vydání knih

Pokud je řeč o autorově tvorbě, bylo by dobré také zmínit, jakým způsobem se na knižní trh vůbec dostal. Sám Mróz ve své autobiografii a také na webových stránkách popisuje vydávání knih v Polsku jako něco, co se může jevit skoro jako nemožné. Tedy s výjimkou případů, kdy má autor dobré konexe.

Ve výzkumu Katarzyny Kaczor z Gdaňské univerzity autorka poukazuje na proces vydání knihy na příkladu Doroty Masłowské, která byla objevena literárním kritikem a novinářem Pawłem Duninem Wąsowiczem.¹²

Jaké jsou tedy možnosti autorů? První z nich jsou již výše zmíněné dobré známosti. Druhou, platnou v případě autorů jako Dmitrij Glukhovskij nebo Andy Weir, je zpřístupnit knihu čtenářům na webových stránkách, kde mohou na její vydání dobrovolně přispět. Třetí možností, a tu si vybral Mróz, je rozeslat rukopisy do různých nakladatelství. Před tímto krokem si udělal rešerši všech nakladatelství v Polsku a vyhodnotil, ve kterém má největší šanci, že mu knihu vydají. Na svých webových stránkách poukazuje na fakt, že stejný krok zvolili i ti nejslavnější autoři, jako například J. K. Rowling, Paulo Coelho, Dan Brown atd. Stejně jako oni byl i Mróz několikrát odmítnut, až mu nakonec v roce 2013 vydalo jeho první knihu nakladatelství Domidos a současně také nakladatelství Erica. Díky tomu, že rozeslal rukopisy do více nakladatelství naráz.¹³ V současné době má smlouvu s více než pěti nakladatelstvími.¹⁴

¹¹ SZAŁAJA, Adam. *Remigiusz Mróz uchodzi na wyspach owczych za pajaca czyli Polka demaskuje Ove Logmansbo*. In: Smak książki [online] [cit. 1. 12. 2021]. Dostupné z: <http://smakksiazki.pl/remigiusz-mroz-uchodzi-wyspach-owczych-pajaca-czyli-polka-demaskuje-ove-logmansbo/>

¹² KACZOR, Katarzyna. *Nazywam sie Mróz, Remigiusz Mróz, O kreacji marki autorskiej/literackiej na polskim polu literackim/kultury*. Uniwersytet Gdański, Gdańsk, 2019. s. 74. ORCID: 0000-0003-2897-2904.

¹³ MRÓZ, Remigiusz. Blog In: Remigiusz Mróz [online] [10. 12. 2021]. Dostupné z: <http://blog.remigiuszmroz.pl/jak-wydac-ksiazke/>

¹⁴ Vlastní výzkum.

1.6. Filmové zpracování

Nyní se zaměříme na fenomén, který je v dnešní době nedílnou součástí knižního trhu, kterým je filmové nebo televizní zpracování nějaké knihy nebo celé série. Tvorba Mróze v tomto ohledu není výjimkou. Poté co Mróz obdržel ocenění Nagroda Wielkiego Kalibru, byl osloven televizní stanicí TVN 24 o prodání autorských práv pro zfilmování knihy *Kasacja*.

Premiérový díl seriálu *Chyłka* se na obrazovkách TVN 24 objevil dne 26. 12. 2018 a celkem bylo odvysíláno pět sérií, které je dnes možné shlédnout na platformě VOD. Režie se chopil známý a velmi uznávaný polský režisér Łukasz Palkowski, známý díky snímkům *Bogowie*. Do hlavní role byla vybrána neméně uznávaná herečka Magdalena Cielecka a po jejím boku v roli Kordiana Orynského se objevil Filip Pawiak.¹⁵

Po úspěchu seriálu se vedení stanice TVN 24 rozhodlo pokusit se dosáhnout podobného úspěchu i s adaptací jiné Mrózovy knihy, a tak koupilo práva na knihu *Behaworysta*, podle které vznikl stejnojmenný seriál. Televizní stanice nechala oznámení seriálu na samotném autorovi, který jej představil během rozhovoru v pořadu *Dzień dobryTVN*.¹⁶ Premiérový díl seriálu byl odvysílán 4. 1. 2022. Seriál přitáhl pozornost diváků už během svého oznámení, zejména díky výběru herce Roberta Więckiewicze do hlavní role.

Během roku 2021 Mróz na sociální síti Facebook oznámil prodej autorských práv pro vznik dalšího seriálu, a to podle knihy *Czarna Madonna*¹⁷. Datum premiéry ale zatím oznámeno nebylo.

Posledním titulem, jehož zfilmování bylo oznámeno, byl politický thriller *W kręgach władzy*. Informace se objevila v roce 2017 v deníku *Gazeta Wyborcza*.¹⁸ O seriálu poté do roku 2022 sám autor i produkce mlčeli, ale v lednu 2022 se objevila zpráva od samotného autora, že scénář k seriálu je hotov a momentálně probíhá práce na

¹⁵ *Chyłka*. In: Wikipedia.pl [online] [20. 12. 2022]. Dostupné z: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Chyłka>

¹⁶ PIASTA, Justyna. *Nowy seriál behaworysta o czym jest*. In: TVN [online] [22. 12. 2022]. Dostupné z: <https://dziendobry.tvn.pl/gwiazdy/nowy-serial-behaworysta-o-czym-jest-5548524>

¹⁷ <https://www.facebook.com/remigiusz.mroz/posts/405966720893522>.

¹⁸ *Polityczny thriller Remigiusza Mroza doczeka się ekranizacji*. In: *Wyborcza/Opole* [online] [22. 12. 2022]. Dostupné z: <https://opole.wyborcza.pl/opole/7,35086,22541116,polityczny-thriller-remigiusza-mroza-doczeka-sie-ekranizacji.html>

castingu.¹⁹ Tak jako v případě seriálů *Chyłka* a *Behaworysta*, se i zde režie chopí Łukasz Palkowski.

¹⁹OBARSKI, Patryk. *W-kregach-wladzy-serial-remigiusz-mroz-zdradza-szczegoly*. In: News/Granice [online] [22. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.granice.pl/news/w-kregach-wladzy-serial-remigiusz-mroz-zdradza-szczegoly/15597>

2. Knižní trh

Tato kapitola se zaměřuje na postavu Remigiusze Mróze na polském knižním trhu. Nejprve se zde, formou krátkého náhledu, zaměříme na historii, především po roce 1989. Jak můžeme totiž zjistit z různých zdrojů, pátrání v historii po roce 1989 je takovým klíčem pro otevření cesty k výzkumu knižního trhu v posledních letech. Tato kapitola bude zaměřena především na období od roku 2013 do roku 2022, protože se jedná o žijícího autora, který vydal první knihu právě v roce 2013. Stručně se zde zaměříme na obecné fungování knižního trhu v současné době. Zjistíme, co přesně určuje trendy a jeho směry. Jakým způsobem a jak velkou roli hraje na současném knižním trhu marketing a reklama. Kapitola následně nahlédne do výše zmíněného období a zaměří se na analýzu statistik sbíraných během těchto let a posléze na roli sociálních sítí a internetu v kontextu knižního trhu v období přibližně od roku 2017.

2. 1. Literární trh po roce 1989

Pro začátek této podkapitoly by bylo dobré říci pár slov o knižním trhu jako určitém mechanismu. Podle jednoho z výzkumů²⁰, zaměřených na první roky po komunismu, je zřejmé že prvním větším krokem, který formoval současný knižní trh, bylo zrušení cenzury, takže autoři najednou mohli psát na různá témata, týkajících se aktuálních společenských problémů, což bylo v době komunismu naprosto vyloučené. Rozvívjely se rovněž možnosti samotných nakladatelství, které jim dalo především zrušení centrálních nakladatelství. Historicky mluvíme o decentralizaci systému, čímž vznikla jistá konkurence mezi nakladatelstvími a do toho se na knižním trhu objevili noví hráči. Podle výzkumu vydaného v knize *Polska literatura po roku 1989* navíc v Polsku až čtyřicetkrát narostl počet nových nakladatelství.²¹ Před rokem 1989 jich bylo okolo šedesáti. Po roce 1989, přesně řečeno v roce 1993 jich bylo přibližně 2500.²² Posledním aspektem, který měl vliv na vývoj literárního trhu, bylo i zrušení omezení, týkající se tisku a papíru skrze takzvaný přidělový systém. Tento výzkum zároveň odkazuje i na teorii Pierra Bourdeua, podle kterého se dokonce na knižní trh po roce 1989 lze dívat i

²⁰ JANKOWICZ, Grzegorz. *Literatura polska po 1989 roku w świetle teorii Pierre'a Bourdieu. Raport z badań Pierwsza część*. In: JANKOWICZ, Grzegorz, MALECKI, Piotr, PAŁĘCKA, Alicja, SOWA, Jan, WARCZOK, Tomasz. *Literatura polska po 1989 roku w świetle teorii Pierre'a Bourdieu*. Kraków, 2014.

²¹ Tamtéž, s. 26-27.

²² Tamtéž.

z pohledu literárních agentů a jejich angažování se v různých literárních projektech, při kterém agenti preferovali ty krátkodobé, při kterých se na zisk nemuselo čekat dlouho. Obdobně byla většina nových nakladatelství nastavena na rychlý zisk a co nejmenší náklady.²³ Podle Bourdeua tedy trh dostal čistě kapitalistickou tvář.²⁴

Z hlediska expertů se to projevilo, na jednu stranu negativně, pokud jde o reklamní stránku trhu, na druhou stranu můžeme pozorovat pozitivní dopady v oblasti rozmanitosti trhu. Současně by bylo dobré zmínit, že se jednalo o období, ve kterém teprve vznikaly všechny právní předpisy pro obecné fungování trhů, tedy i toho knižního a předpisy, které platily po roce 1989, ještě nevedly k něčemu jako dokumentaci trhu, takže tímto je náhled do tehdejšího systému částečně omezen.²⁵

Podle tohoto výzkumu je ale současný knižní trh znovu řízen obdobou centrálního nakladatelství, respektive „velkými hráči“ v podobě těch největších nakladatelství, která určují jeho fungování.²⁶

Pokud nyní přejdeme k výzkumu Michala Rychlewského z polonistiky v Poznani, zjistíme, že Rychlewski k literatuře po roce 1989 přiřadil nové pojmy, zejména v kontextu moderních technologií, při čemž poukazuje především na knihy v elektronické podobě, respektive ve formě mluveného slova.²⁷

Na závěr této podkapitoly by ještě bylo dobré zmínit, že polský knižní trh je obecně poměrně znám velice nízkým zájmem o četbu. Tento fakt lehce změnila pandemie koronaviru.²⁸

²³ Tamtéž.

²⁴ Tamtéž.

²⁵ Tamtéž.

²⁶ Tamtéž.

²⁷ RYCHLEWSKI, Michał. *Książka jako towar. Książka jako znak. Studia z socjologii literatury*. Katedra wydawnictwo naukowe. Gdańsk, 2013. s. 56.

²⁸ NEJMAN, Agnieszka. *Czytelnictwo w Polsce w dobie pandemii*. [online] [cit. 24. 12. 2021]. In: bgpw/wordpress Dostupné z: <https://bgpw.wordpress.com/2021/06/16/czytelnictwo-w-polsce-w-dobie-pandemii/>

2. 3. Komerční stránka knižního trhu

Na začátek je důležité zmínit fakt, že se jedná o trh, jako každý jiný, na kterém se jeden subjekt snaží být úspěšnější než druhý. Kniha jako taková je zde brána jako umělecký text a současně i jako zdroj příjmu. Podle výzkumu z výše uvedeného textu, pojednávajícího o literatuře po roce 1989 je také řečeno, že počet autorů, kteří jsou se schopni ze samotné tvůrčí činnosti sami uživit je velice nízký. Pokud pohlédneme na počáteční honorář, který autoři za text obdrží, jedná se pouze o sedm procent. V tomto případě se jedná o začínající spisovatele, což pro spoustu autorů většinou vyústí ve změnu nakladatelství.²⁹ V případě Remigiusze Mróze je možné vidět další důvod, který ho přiměl k tomu, aby své dva texty poslal do dvou různých nakladatelství, protože podmínky jsou u každého nakladatelství odlišné. Toto se může jevit jako paradox, protože v případě větších nakladatelství jsou podmínky pro spisovatele horší, než u těch menších.

K roku 2014 patřily k nejvýznamnějším nakladatelstvím Albatros a Czarne. Co se týče internetových distributorů a sítí prodejen, byli těmi největšími Empik a Matras. Tyto údaje pocházejí ze statistických údajů každoročně uváděných v ročence Rynek Książki.³⁰

V jiném výzkumu, tentokrát Agnieszky Fulińské³¹ nabývá populární literatura podoby literatury komerční. Tím co z ní dělá literaturu komerční, je právě onen ekonomický aspekt. Hlavním cílem je zde, tak jako v případě jiných produktů, zaujmout a oslovit co možná největší skupinu čtenářů. Díky tomuto fenoménu rovněž vznikl výraz masová literatura, tedy taková, která se snaží oslovit doslova „masy lidí“. A nejlepším způsobem, jak proniknout k určité mase lidí, je určitě internet, respektive reklama. Na začátek bych zmínil, že velmi častým projevem reklamy je jev, který pomáhají nevědomky vytvářet sami čtenáři a jedná se o zasílání reklam do e-mailu, respektive

²⁹ JANKOWICZ, Grzegorz. *Literatura polska po 1989 roku w świetle teorii Pierre'a Bourdieu. Raport z badań Pierwsza część*. In: JANKOWICZ, Grzegorz, MALECKI, Piotr, PAŁĘCKA, Alicja, SOWA, Jan, WARCZOK, Tomasz. *Literatura polska po 1989 roku w świetle teorii Pierre'a Bourdieu* Kraków, 2014. . op.cit.

³⁰ GOŁĘBIEWSKI, Łukasz. *Rynek książki w Polsce 2015*. Wydawnictwo Biblioteka Analiz. Warszawa 2015. s. 9-12.

³¹ FULIŃSKA, Agnieszka. *Dlaczego literatura popularna jest popularna?* In: *Teksty Drugie. Teoria literatury, krytyka, interpretacja*. 2003.

zobrazování nabídek v prohlížeči. Tato reklama je automaticky nastavená v systému na různých internetových stránkách v takzvaných souborech cookies. Pokud si koupíte knihu Remigiusze Mróze v Empiku a odsouhlasíte soubory cookies, nebo prostě jen nakoupíte či si zobrazíte jeho knihu, budou vám následně na různých stránkách pomocí zobrazovacích reklam nabízeny další knihy tohoto autora a také vám budou chodit různá upozornění na autorovy nové knihy. Jedná se tedy o pokus o oslovení nových potenciálních čtenářů. Fulińská tento jev nazývá Modelem T v kultuře. Podle ní máme co dočinění s iluzí obchodníka, který zná svého zákazníka a snaží se mu poradit.³²

Fulińská ve svém výzkumu charakterizovala populárně- komerční literaturu jako čistě ziskovou literaturu, v jejímž případě se již neobjevují žádné známky jakékoliv snahy o kreativitu.³³

Právě tyto aspekty propojení výrazů populární a komerční literatury, vedou k užívání takových literárních pojmů jako například kýč, klišé nebo schéma. O těchto pojmech si důkladněji řekneme až v poslední kapitole této práce.³⁴

Ještě by zde také bylo potřeba říci, že Fulińská považuje populárně- komerční literaturu za obecné ohrožení literatury jako celku. A to v aspektech, velice nízké úrovně tvorby a občas skoro až nulové originality současně publikovaných fabulí.³⁵

2. 4. Reklama a marketing

V současné době se reklama rozděluje na dva druhy. Prvním typem je takzvaná reklama ATL (Above the line), kterou je možné vidět v novinách, slyšet v rádiu nebo vidět v televizi. Do této skupiny také patří reklama typu outdoor, neboli venkovní, příkladem může být billboard, různé reklamy v hromadné dopravě nebo metru. Pokud tuto teorii aplikujeme na příkladu Remigiusze Mróze, je v Polsku od roku 2018 často možné spatřit reklamu na jeho tvorbu v městské hromadné dopravě. Jeho tvář se dále objevuje velmi často na obálkách různých časopisů a novin, je také velice často zván do různých pořadů v rádiu, nebo dokonce v televizi. Obecně se jedná o reklamu, v této

³²Tamtéž, s. 56-57.

³³ Tamtéž.

³⁴ Tamtéž.

³⁵ Tamtéž.

teorii, charakterizovanou jako reklamu pro široké publikum, jež má oslovit co největší počet lidí různého věku a rozdílného pohlaví.³⁶

Druhým typem reklamy je reklama typu BTL (Below the line). Jedná se o reklamu, zaměřenou na konkrétní cílovou skupinu. Tato reklama se snaží být svým způsobem originální a vymykat se běžnému standardu. Příkladem této reklamy jsou různé stánky v obchodních centrech, označeny konkrétní značkou, aby zde konkrétní konzument viděl, že je to reklama určená jemu. V případě Remigiusze Mróze by se jednalo například o stánky na knižním veletrhu. Může se také jednat o reklamu v podobě různých doplňkových předmětů, v případě knižního trhu se většinou jedná o brožurky, které dostaneme jako doplněk k zakoupené knize a ve kterých často bývají i pečlivě vybrané úryvky z dalších knih tak aby oslovily potenciálního čtenáře. V praxi to vypadá tak, že koupíme knihu a k ní dostaneme upoutávku na jinou.³⁷

Zajímavostí je způsob financování. Reklama typu ATL si účtuje poplatky za čas, který je reklamě vyhrazen v televizi, nebo rádiu, popřípadě podle místa, které dostane v novinách. Reklama typu BTL si účtuje poplatky celkově za služby, které pro daný subjekt vykoná.³⁸

Obecně je ale možné říci, že se ke sdílení reklamy nejvíce používá rádio, televize, noviny, nebo také v dnešní době, internet. Jak již zde bylo zmíněno, jejím primárním úkolem je oslovit co možná největší skupinu lidí.³⁹

Reklama také bývá součástí nejrůznějších bulvárních časopisů a dostává se do denního zpravodajství. V případě Mróze to bylo například Radio Opole, které o Mrózovi informovalo, jako o novém potenciálním spisovateli, který v tomto městě žije. Tuto audici dokonce autor samotný zmiňuje ve své autobiografii.⁴⁰

Díky velké popularitě streamovacích platforem typu Netflix, HBO GO nebo Player GO a jiných je také využívána určitá synergie mezi literárními a filmovými tvůrci, jež následně vede k seriálovým nebo filmovým zpracováním knižních titulů, při čemž se filmová, nebo seriálová podoba seriálu dostane v podobě grafiky na knižní obal. Seriál a

³⁶ŚNIHUR, Janusz. *Nośniki i środki reklamy*. In: BARSKA, Anetta. *Reklama wczoraj i dziś*. Difin, Warszawa, 2016, s. 72-75.

³⁷ Tamtéž.

³⁸ Tamtéž.

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰MRÓZ, Remigiusz. *O pisaniu na chłodno*. Czwartha strona, 2018, Poznań. s. 220.

film sám o sobě není reklamou, ovšem grafický výsledek může knize pomoci. Jak bylo již zmíněno v první kapitole, v současné době je filmové zpracování nedílnou součástí každé úspěšnější knihy. V případě Mróze se jedná o seriálová zpracování *Chyłka*, *Behawiorysta* nebo *Czarna Madonna*, detektiv *Forst*, či *W kręgach władzy*, které jsou k roku 2022 ve fázi přípravy.⁴¹

Zároveň je ale nutné si uvědomit, že převádění knih do filmové podoby je fenoménem, který se objevil již během šedesátých let dvacátého století a z historického hlediska je považován za tzv. nemanželské dítě literární vědy a filmové teorie.⁴²

V současné době, tedy ve druhém desetiletí 21. století, nastala právě s příchodem streamovacích platforem, největší seriálová a filmová popularita. Zejména ve smyslu tvorby filmů a seriálů na základě knih, a to i díky jejich snadnější dostupnosti, včetně té ilegální na různých pirátských stránkách.

Ve výše zmíněném výzkumu bylo řečeno, že v případě každého produktu, v našem případě knih, které jsou ve 21. století rovněž považovány za druh produktu, je potřeba především cílit na určitou cílovou skupinu a to bez ohledu na to, o jaký druh reklamy se jedná. V našem případě, respektive v případě autora, je potřeba zacílit na určitou skupinu, s ohledem na typ literárního žánru, protože ne všichni čtou detektivky, někteří lidé dávají přednost hororu, nebo naopak něčemu romantickému, či dokonce sci-fi tematicce. Navíc se v současné době dobrá reklama rovná úspěšnému produktu a také proto musí být dobře zvolená cesta, jak reklamu k cílové skupině dostat. Reklama musí tedy přizpůsobit formou, anebo způsobem prezentace. Měla by být v první řadě originální, tak aby dokázala zaujmout. Z výzkumů navíc vyplývá, že obrazovou reklamu, tedy reklamu v televizi nebo novinách si lidé zapamatují lépe než tu mluvenou z rádia. V současné době se tudíž reklama nejčastěji prezentuje na internetu. V případě Mróze například webovými stránkami. Paradoxně je tento druh reklamy v konfrontaci s reklamou např. novinovou velice negativně vnímán právě ze strany konzumentů, což

⁴¹ *Chyłka* op.cit, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Chy%C5%82ka>, PIĄSTA, Justyna Článek, *Nowy-serial-behawiorysta-o-czym-jest* op.cit, <https://www.facebook.com/remigiusz.mroz/posts/405966720893522>, Článek v deníku Gazeta Wyborcza *Polityczny thriller Remigiusza Mroza doczeka się ekranizacji* <https://opole.wyborcza.pl/opole/7,35086,22541116,polityczny-thriller-remigiusza-mroza-doczeka-sie-ekranizacji.html>, [25. 12. 2022].

⁴² BUBENÍČEK, Petr. *Filmová adaptace: Hledání interdisciplinárního dialogu*. In: *Illuminace*. Praha, 2022, s. 7. ISBN není.

může vycházet i z faktu častého zobrazování, v tomto případě knih, které se objevují na každé webové stránce, kvůli cookies.⁴³

Jako jedna z dobrých strategií při tvorbě reklamy, je označována právě i komunikace s médii, tedy využívání různých pozvání do televize, či rozhlasu, aby se autor lépe zviditelnil. Tuto strategii dodržoval i Remigiusz Mróz, který přibližně od roku 2014 využívá každého pozvání do rádia, televize, či podcastu, kde následně prezentuje svou tvorbu a hlavně především také sebe.⁴⁴

Podstatným aspektem jsou zde i finance a náklady, jaké je autor nebo nakladatelství, ochoten na reklamu vynaložit. Proto je potřeba si naplánovat, jaké prostředky se vyplatí více, jaké méně, a také to, která cesta bude pro oslovení klienta nejefektivnější.⁴⁵

Jedním z častých prostředků, sloužících k propagaci autora, je i nálepka bestseller nebo světový bestseller, která bývá viditelná na obálce knihy.

V této souvislosti také Fulińská upozorňuje na aspekt, jenž se nebojí nazvat hrozbou pro knižní trh, a to uvádění dezinformací ohledně prodejních statistik, kterými se různá nakladatelství snaží „své autory“ protlačit mezi čtenáře tím, že jsou jejich tituly falešně označeny za bestsellerové. Bohužel se jedná o aspekt prostředku reklamy, který se velice často používá.⁴⁶ V praxi můžeme často vidět různé označení knih Remigiusze Mróze a jiných autorů za současné bestselery a bývají řazeni mezi nejúspěšnější spisovatele a srovnávání s významnými zahraničními autory. Příkladem, je označení Mróze polským Stephenem Kingem nebo Stiegem Larrsonem, respektive bývá označován jako jejich nástupce.

K autorově dobré prezentaci zároveň slouží různá autorská setkání v rámci knižních festivalů a veletrhů. Těchto akcí se samozřejmě účastní i Remigiusz Mróz, a to

⁴³ ŚNIHUR, Janusz. *Nośniki i środki reklamy*. In: BARSKA, Anetta. *Reklama wczoraj i dziś*. Difin, Warszawa, 2016, s. 72-75. op.cit.

⁴⁴ Zmíněno na přechodí stránce, viz autobiografie O pisaniu na chłodno

⁴⁵ ŚNIHUR, Janusz. *Nośniki i środki reklamy*. In: BARSKA, Anetta. *Reklama wczoraj i dziś*. Difin, Warszawa, 2016, s. 72-75. op.cit.

⁴⁶FULIŃSKA, Agnieszka. *Dlaczego literatura popularna jest popularna?* Centrum Humanistiki Cyfrowej. Warszawa, 2013. s. 63.

dokonce od roku 2014, tedy ihned od začátků své kariéry. A na těchto veletrzích se také, podle své autobiografie, poprvé setkal se svými čtenáři a literárními agenty.⁴⁷

2. 4. 1. Sociální síť jako součást marketingu

Ve dvacátém prvním století, díky rozvoji moderních technologií a internetu, vznikly i tzv. sociální sítě. Jedná se o fenomén současného světa. Kromě možnosti propojení lidí, nabízejí také možnost reklamy pro různá nakladatelství a autory. Pokud vezmeme v potaz finanční aspekt reklamy zmíněný v předchozí podkapitole, zjistíme, že se jedná o jednu z nejlepších forem reklamy, jakou je možné využít. Za vytvoření stránky na Facebooku totiž nemusíme platit žádné poplatky a zároveň je celý proces jednodušší než vytvořit průměrnou webovou stránku. Jediné co doopravdy potřebujeme, je pouze připojení k internetu a trocha kreativity, abychom naplnili hlavní účel reklamy, tedy zaujmout lidi.

Reklama na sociálních sítích se stala něčím naprosto běžným a využívají jí všichni, takzvaně „bestselleroví“ autoři. Tím hlavním důrazem je zde navázání spojení se čtenáři, ve smyslu blízkého kontaktu. Jedná se tedy o marketingovou iluzi přátelství mezi slavným autorem a jeho čtenáři, která dokázala zbořit bariéru, jež je v minulosti oddělovala. Autorská prezentace na sociálních sítích je bojem o čtenáře, v podstatě se jedná o lehce netradiční formu reklamy, která splňuje obě kritéria reklam, tedy kritérium ATL i BTL. Tedy oslovit dvě skupiny najednou. Remigiusz Mróz se samozřejmě začal prezentovat i na sociálních sítích a celou tuto teorii do praxe uvádí Mrózovy tři účty na třech sociálních sítích, a to na Facebooku⁴⁸, Twitteru⁴⁹, Instagramu⁵⁰. Na sociálních sítích je denně aktivní, a tak nenastává chvíle, kdy by svým fanouškům nepředstavil upoutávku na rozhovor nebo novou knihu, neprezentoval zde svou pracovitost či nějakým způsobem nekomentoval dění ve světě. Možností, jakými lze prezentovat autorskou tvorbu na sociálních sítích, je několik. Za prvé je zde možnost „každodenního sdílení svého života“, sdílením fotografií aktivit mezi svými fanoušky a podtrhnout tím všechny teorie a legendy o workoholismu. K tomu slouží nástroj takzvaných „stories“, tedy krátkodobých příspěvků, které si mohou uživatelé pustit ve formě kratších videí. Mróz zde tímto způsobem sdílí záběry ze své pracovny. Pohled je vždy upřen především na

⁴⁷MRÓZ, Remigiusz. *O pisaniu na chłodno*. Czwartha strona. Poznań, 2018. s. 243.

⁴⁸ <https://www.facebook.com/remigiusz.mroz>.

⁴⁹ <https://twitter.com/remigiuszmroz>.

⁵⁰ <https://www.instagram.com/remigiuszmroz/?hl=cs>.

jeho počítač, na kterém píše a na policičku plnou knih, jež se nachází za ním. K tomu postu většinou přidá nějaký popis typu „pracuji“, nebo „píši novou knihu“ či vtipy k nějaké aktuální události.

Za druhé, v těchto „stories“ Mróz každý den sdílí příspěvky ve formě fotografií od svých fanoušků, kteří mu posílají, jak ve volné chvíli čtou jeho knihy a následně je doporučují svým známým. Autora v těchto příspěvcích označují, takže autor dobře ví, kdy a kdo jej v té chvíli sdílel. Poté jednoduše příspěvky začne šířit dál ze svého účtu a reklama je tak pro něj zcela zdarma. Pokud se navíc více zamíříme na tyto možnosti sociálních sítí, můžeme si uvědomit, že se v podstatě jedná o reklamu typu ATL i BTL.

⁵¹ Screenshot jednoho „stories“, na kterém se Mróz prezentuje během psaní <https://www.instagram.com/remigiuszmroz/?hl=cs>.

⁵² Další screenshot příspěvku, ve kterém prezentuje, jak se během psaní izoluje od okolního světa <https://www.instagram.com/remigiuszmroz/?hl=cs>.

V rámci oslovení své skupiny čtenářů je zde možnost i oslovení větší skupiny lidí, a navíc to také podtrhuje onu iluzi blízkého kontaktu. Poslední formou marketingu je časté odpovídání na komentáře svých fanoušků, pod nejrůznějšími příspěvky.

Remigiusz Mróz

23. března v 13:26 · 🌐

Stało się. Dziś premiera 15 tomu Chyłki – i gdyby ktoś powiedział mi na początku tej drogi, że do tego dojdzie, zasugerowałbym konsultacje z lekarzem lub farmaceutą.

Wspaniała to była przygoda, nie zapomnę jej nigdy.

Brzmi jak pożegnanie? Niby tak – ale w takie konfabulacje pisarzy wierzyć nie należy, bo zawodowo zajmują się wymyślaniem historii. 😊

55

⁵³ Sdílený příspěvek, na kterém byl označen svou fanynkou
<https://www.instagram.com/remigiuszmroz/?hl=cs>.

⁵⁴ Reklama na sociální síti
Facebook <https://www.facebook.com/photo/?fbid=508183950671798&set=pb.100044405920147.-2207520000>.

⁵⁵ Tamtéž.

Je zde tedy možné si představit, jak moc aktivně autor prostor sociálních sítí využívá k vlastní prezentaci.

V případě Remigiusze Mróze je možné si všimnout využití všech možností, jakými se v dnešní době je možné prezentovat. Ze začátku, míněno v letech 2013 až 2017, to byly především rozhovory v různých rádiích, zpočátku hlavně v tom opolském, kde byl uváděn jako začínající autor a tamější média si všimla jeho komerčního potenciálu. Poté přišla na řadu, zmíněná, autorská setkání, na kterých se ovšem ještě prezentoval jako poměrně neznámý autor. V roce 2017 nicméně nastal zlom z důvodu Převedení série *Chyłka* do seriálové podoby, a také onoho literárního ocenění, jež obdržel za první díl z této právnické knižní série.

Zajímavý je způsob, jakým se sám Mróz prezentuje na sociálních sítích a jak je on sám prezentován v médiích:

„Ještě mu není ani dvacet osm let a už má na svém kontě více než třicet knih-z toho sedm již vydaných. Píše rychlostí jeden titul každý měsíc a výsledek vždy stojí za to. Pokud se udrží v takovém pracovním nasazení, bude ho možné nazvat polským Stephenem Kingem. Je také autorem publicistického cyklu Kurs pisania. Má titul doktor práv. Jeho tvorba sahá do více žánru, jako například: historický román, thriller, nebo science fiction.“⁵⁷

⁵⁶ Tatáž reklama, tentokrát na sociální síti Twitter.

⁵⁷ Překlad citace z rozhovoru v televizním pořadu *Pytanie na śniadanie*. In: TVP[online] [cit. 26.12.2021]. Dostupné z: <http://pytanienasniadanie.tvp.pl/26250763/remigiusz-mroz-nowa-twarz-polskiego-kryminalu>

Tento text je také možné najít přímo na autorových oficiálních webových stránkách v záložce *O mnie* a také ho takto prezentují různá nakladatelství, se kterými má podepsanou spolupráci a rovněž všechny webové stránky související s propagací jeho tvorby.

Následující informace se opakují ve většině článků, které autora propagují. Mróz je líčen jako workoholik, který miluje psaní knih a také má nastavený denní režim tak, aby vypadal jako režim běžně pracujícího člověka. Vstává každý den v osm ráno, od devíti do čtrnácti píše. Následně od čtrnácté do osmnácté chodí běhat. Musí každý den uběhnout patnáct kilometrů. Od osmnácté do dvacáté třetí hodiny znovu píše a poté si od půl dvanácté čte a poté do jedné hodiny v noci sleduje seriály a následně jde spát. A takto to jde 365 dní v roce. Pracuje o svátcích, prázdniny nemá. Nevydrží jeden den bez psaní. Píše doma, na cestách, na letištích i nádražích.⁵⁸

V každém pořadu, do kterého je pozvaný, začíná moderátor stejnou otázkou. „Je to skutečně pravda? Opravdu každý den píšete?“. Mróz následně vždy odpoví, že to tak opravdu je. Rozhovor se následně točí okolo toho, kolik že je těch knih, které má autor uložené ve svém šuplíku a čekají na vydání. Mróz se během rozhovorů snaží viditelně oslovovat lidi, když volí i určitý jazyk, jakým se bude vyjadřovat. V případě takového rozhovoru dávají s moderátorem najevo, že jsou dobrými přáteli a baví se spolu velmi hovorovým, mnohdy i vulgárním jazykem. Příkladem toho může být rozhovor na kanálu *Polskatimes*,⁵⁹ respektive na kanálu *Imponderabilia*.⁶⁰

Píší o něm pravicově i levicově orientované noviny, čímž kolem sebe utváří jakousi komfortní zónu. Při otázkách, týkajících se politických názorů se nepřiklání ani k jedné straně a vždy uvádí, že politicky za něj hovoří postavy v jeho knihách. Občasné vtipy na adresu polské vládnoucí strany, televizní stanice TVP nebo rozhlasové stanice Radio Maryja, které je možné najít v některých jeho knihách, jsou z tohoto pohledu spíše považované za mainstreamové a projevující snahu oslovit mladší generace. Na adresu politiků se vyjadřuje pouze s nasazenou maskou vypravěče.⁶¹ Na začátku roku 2022

⁵⁸KOŁODZIEJ WOŁKANOWSKA, Ewa. *Self Made Mróz*. In: Wyborcza[online] [cit. 26.12. 2021]. Dostupné z: <https://wyborcza.pl/ksiazki/7,154165,21786469,remigiusz-mroz-autor-ktory-rozbil-bank.html>

⁵⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=eVNCwNzihz8&t=180s>

⁶⁰ <https://www.youtube.com/watch?v=BJpmvCtm9PM&t=641s>

⁶¹Zde jsou myšleny knihy *Ekspozycja* a *Kasacja*.

Mróz, stejně jako jiné známé osobnosti, na svých účtech na sociálních sítích odsoudil válku na Ukrajině, což jeho image dodalo určitý pozitivní ráz, vzhledem k dané situaci.⁶²

Za podařenou reklamu je možné považovat i zprávu, která se objevila v bulvárních novinách a oznamovala, že Remigiusz Mróz má partnerku. Nutno dodat, že o tomto aspektu soukromého života se Mróz před tím nikdy veřejně nevyjádřil. O to větším překvapením ale bylo, když se zjistilo, že jeho partnerkou je spisovatelka Katarzyna Bonda, která se navíc řadí do podobné literární kategorie, tedy spotřební literatury. Podobně jako Mróz je autorkou detektivních thrillerů, několika knižních sérií a také dvou knih, zaměřených na tvůrčí psaní, organizuje různé kurzy, kde se podle svých slov snaží pomáhat potenciálním tvůrcům.⁶³ Nejvíce ji proslavila kniha pod titulem *Miłość leczy rany*.⁶⁴ Pokud se navíc podíváme na oficiální webové stránky této autorky, můžeme si všimnout, že jsou velice podobné stránkám Remigiusze Mróze, skoro by bylo možné říci, že byly vytvořeny stejnou agenturou.⁶⁵ A tyto dva autory vydávají podobná nakladatelství. Autorka se, podobně jako Mróz, ráda prezentuje na čtenářských setkáních a občas také účinkuje v nejrůznějších reklamách zaměřených na kosmetické produkty.⁶⁶

Proto tedy byly články, týkající se vztahu Remigiusze Mróze s Katarzynou Bondou doslova „lahůdkou“ pro polský bulvární tisk.

Společně je poté zvala na rozhovory také různá média. Byli zváni do různých veřejných i soukromých rozhlasových stanic. Vystupovali v různých pořadech v televizi a jejich společná fotka se objevila na obálce několika časopisů. Také byli často označováni jako nejznámější pár polského showbyznysu.

Pár tvořili od března roku 2019⁶⁷ do prosince stejného roku, 16. prosince se v bulvárním tisku objevila zpráva o jejich rozchodu, což v bulvárním světě způsobilo ještě větší poprask.⁶⁸ V souvislosti s tím se, i v tomto případě, nabízí teorie, zda celý

⁶² Informace pochází ze statusu na sociálních sítích Twitter a Facebook:

<https://twitter.com/remigiuszmroz/status/1496800483373207555>,

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=491362472353946&set=a.206060887550774>.

⁶³ <https://lubimyczytac.pl/autor/14572/katarzyna-bonda>

⁶⁴ <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4899548/milosc-leczy-rany>

⁶⁵ <http://katarzynabonda.pl/>

⁶⁶ LACHMAN, Magdalena. *Jak nie być pisarzem w współczesnej przestrzeni publicznej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Instytut Badań Literackich Pan Wydawnictwo, Warszawa, 2019. str. 385.

⁶⁷ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1029596830562955&id=170907233098590

⁶⁸ Katarzyna Bonda i Remigiusz Mróz już nie są parą. Pisarka potwierdziła rozstanie. In:

Rozrywka/Dziennik[online] [cit. 5. 2. 2022]. Dostupné z:

<https://rozrywka.dziennik.pl/plotki/artykuly/615624,katarzyna-bonda-remigiusz-mroz-rozstanie-para-zwiazek-pisarz.html>

vztah nebyl pouze jakousi marketingovou kampaní, vzhledem k tomu, že vztahy jsou ve světě bulváru a showbyznysu poměrně populární tematikou.

Také by zde bylo dobré připomenout, že i sebe sama Mróz označil za náruživého čtenáře a prohlásil, že čtenář se čtenářem si vždy rozumí, i když jeden čte Joyce a druhý Grismanu.⁶⁹

Během vydání knihy *Czarna Madonna*, v roce 2017 navíc poskytl rozhovor katolickému webu *aleteia.pl*, ve kterém prohlašoval, že během práce na této knize si několikrát prostudoval *Dzienniczek św. Faustyny* a objevil v sobě silnější víru v Boha.⁷⁰

Samozřejmě je možné, že si tuto knihu polské svěřice opravdu přečetl, na druhou stranu by bylo dobré připomenout, že se v případě knihy *Czarna Madonna* jednalo o poměrně kontroverzně ztvárněnou tematiku. A jeho tvrzení je tedy možné považovat za poměrně dobrou reklamu a způsob, jak se znovu vrátit do marketingově bezpečné zóny. Navíc se nejedná o první případ, kdy nějaký autor bránil svou image tímto způsobem. V roce 2019 použil stejnou strategii známý polský režisér Patryk Vega po premiéře svého kontroverzního filmu *Polityka*.⁷¹

Mróz navíc během rozhovorů velmi často odkazuje i na spekulace, které zde byly již zmíněné a dělají mu samozřejmě také reklamu. Týkají se především jeho produktivity, toho, že zaměstnává jiné autory, kteří mu poté všechny jeho knihy píší. Také velmi často přesvědčuje své čtenáře, že je nikdy nezklame a pokud dají jeho knihám šanci, určitě nebudou litovat. Sebe samotného popisuje jako workoholika, který musí každý den psát a zároveň rozumí svým čtenářům a ví co jim nabídnout.

Média Mróze navíc prezentují jako absolutně nejlepšího, nejprodávanějšího spisovatele, jehož každá kniha se hned po vydání stává bestsellerem. Přirovnávají ho k fenomenálním autorům, kterými jsou Stephen King, Jo Nesbø či Stieg Larsson. Z hlediska jejich teorie musí být takový autor kvalitní. Do toho samozřejmě čas od času

⁶⁹ KARWOWSKA, Anita. *Remigiusz Mróz: Czytelnik z czytelnikiem zawsze się zrozumie - nawet jeśli jeden wielbi Joyce'a, a drugi Grishama*. [online] [cit. 1. 2. 2022]. Dostupné z: <https://wyborcza.pl/magazyn/7,124059,23004247,remigiusz-mroz-czytelnik-z-czytelnikiem-zawsze-sie-zrozumie.html>

⁷⁰ *Napisałem horror religijny a ludzie do mnie ślą świadectwa o ożywieniu wiary*. In: *Aleteia* [online] [cit. 1.2. 2022]. Dostupné z: <https://pl.aleteia.org/2017/11/20/napisałem-horror-religijny-a-ludzie-do-mnie-sla-swiadectwa-ozywienia-wiary/>

⁷¹ *Ewa Minge komentuje wywiad z Patrykiem Vegą wiara nie jest tematem tabu tylko u nas*. In: *Newsy/Plejada* [online] [cit. 2.2 2022]. Dostupné z: <https://plejada.pl/newsy/eva-minge-komentuje-wywiad-z-patrykiem-vega-wiara-nie-jest-tematem-tabu-tylko-u-nas/2f95bts>

pomohou i upravené statistiky, týkající se prodeje knih. Na trhu se tak najednou objevuje autor, jehož knihy zaručují kvalitní četbu, čte jej celé Polsko a na jeho knihy se nemusí dlouho čekat.

K tomu všemu je potřeba zmínit i doporučení od jiných známých autorů, které se nacházejí na zadní straně přebalu jeho knih.

2. 5. Knižní trh před rokem 2013

Nyní se podíváme na statistiky knižního trhu z období před vydáním Mrózovy první knihy, tedy přibližně z let 2012–2013. Statistiky vycházejí ze dvou zdrojů, při čemž prvním je publikace polského novináře Łukasza Gołębiewského, která vyšla v knize *Rynek książki 2014*. Druhým zdrojem bude databáze národní knihovny z internetové stránky Biblioteka Narodowa.

Pokud se zaměříme na statistiku, uvedenou v publikaci *Rynek książki 2014* zjistíme, že statistikám polských bestsellerů vládl spisovatel Zygmunt Miłoszewski se svou knihou nazvanou *Gniew*. Byla to jedna z částí knižní série pojednávající o postavě prokurátora Teodora Szackého, žánrově tedy thriller z pohledu varšavského prokurátora. Nutno také dodat, že za tuto knihu Miłoszewski obdržel významné literární ocenění Paszport Polityki, které je každoročně udělované týdeníkem Polityka v oblasti literatura, film, divadlo, hudba a vizuální umění.⁷² Další část této série se dočkala filmové podoby, konkrétně kniha pod titulem *Uwiklanie*. Ve statistikách se dále umístila kniha pojednávající o prostředí politiky, pod titulem *Resortowe dzieci, Media*. A dále se zde umístily také knihy o mafii nebo dílo, napsané Karolem Wojtyłou, které bylo vydané pod jeho papežským jménem Jan Pavel II. V žebříčku tehdy také nechyběla Olga Tokarczuk, nebo Andrzej Sapkowski.⁷³

Z toho to výzkumu tedy vyplývá, že již v této době na polském knižním trhu dominoval fenomén detektivního žánru a thrilleru. Z tohoto úhlu pohledu je tedy možné usoudit, že bylo jen otázkou, jak dlouho se Miłoszewski udrží na pomyslném vrcholu, respektive kdo jej nahradí.⁷⁴

⁷²*Paszport polityki*. In: Wikipedia [online] [cit. 3. 2. 2022]. Dostupné z: https://pl.wikipedia.org/wiki/Paszport_%E2%80%9EPolityki%E2%80%9D

⁷³GOŁĘBIEWSKI, Łukasz. WASZCZYK, Paweł. *Rynek książki w Polsce 2015*. Wydawnictwo Biblioteka Analiz, Warszawa, 2015. s. 16.

⁷⁴ Tamtéž.

V případě Andrzeje Sapkowského se jedná o autorství spojené s fenoménem videoherního průmyslu. Počítačové hry vytvořené na základě jeho knižních předloh se staly jedněmi z nejlépe prodávaných a recenzovaných titulů v letech svého vydání. Příkladem může být uvedení dlouho očekávaného pokračování *Wiedźmin: Dziki gon* z roku 2014, které dokonce získalo ocenění hra roku. Úspěch videoher se odrazil na čtenosti Sapkowského knih a byl rozhodujícím faktorem v jeho umístění v rámci žebříčku bestsellerů.⁷⁵

Ze zahraničních autorů byli na předních příčkách žebříčku hlavně Stephen King, Paulo Coelho, E. L. James nebo Dan Brown.⁷⁶

2. 6. Knižní trh v letech 2014–2021

Informace, které zde budou uvedeny, pochází z průzkumu, uvedeného na stránkách Biblioteka Narodowa. V tomto případě se jedná o zdroj, který tyto údaje publikuje do roku 2021. Také by bylo dobré zmínit, že podle Mrózovy autobiografie čekal autor přibližně rok a půl na vydání svých prvních dvou titulů. Knihy tehdy vydala nakladatelství Domidos a Erica. Nyní už k samotnému zmapování, jehož účelem bude zjistit, zda se autor opravdu proslavil tak rychle, jak tvrdí ve své autobiografii.

V roce 2014 polskému knižnímu trhu vévodila tvorba, dnes již klasického autora Henryka Sienkiewicze. Jinak zde byli zastoupeni převážně zahraniční autoři, typu E. L. James, Stephen King, nebo Dan Brown.⁷⁷

V roce 2015 se situace na knižním trhu zopakovala. Na pozicích top autorů byli stále ti stejní.⁷⁸

V roce 2016 se do statistik dostala Katarzyna Bonda, tedy výše zmíněná autorka, jenž byla Mrózovou partnerkou a, jak již víme, řadí se do stejné kategorie spotřební literatury. Jinak se ve čtenářských trendech nic nezměnilo.⁷⁹

⁷⁵ GŁADKOWSKI, Łukasz. *Wiedźmin 3: Dziki Gon zdobywcą największej liczby nagród w historii* [online][cit. 4. 2. 2022]. Dostupné z: <https://www.gry-online.pl/newsroom/wiedzmin-3-dziki-gon-zdobywca-najwiekszej-liczby-nagrod-w-historii/z417b46>

⁷⁶ GOŁĘBIEWSKI, Łukasz. WASZCZYK, Paweł. *Rynek książki w Polsce 2015*. Wydawnictwo Biblioteka Analiz, Warszawa, 2015. op. cit.

⁷⁷ CHYMKOWSKI, Roman. ZASACKA, Zofia. *Stan czytelnictwa w Polsce w 2020 roku*. Biblioteka Narodowa. Warszawa, 2021. s. 20.

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ Tamtéž.

Rok 2017 byl prvním rokem, kdy se v žebříčku konečně objevil Remigiusz Mróz. Umístil se na třetím místě. Ve statistikách se objevil také Zygmunt Miłoszewski, o kterém byla zmínka v předchozí kapitole a který je zde považován za takového Mrózova předchůdce.⁸⁰

Roku 2018 se Remigiusz Mróz v žebříčku posouvá na druhé místo a na žebříčku se objevuje také Jakub Żulczyk⁸¹. Jedná se o autora, podobně jako v případě, převážně detektivního žánru.⁸²

V letech 2019–2021 se Mróz nepřetržitě držel na pozici nejčtenějšího autora. Zároveň se do těchto statistik promítla i tvorba Olgy Tokarczuk, která se umístila v samotném čele žebříčku, podobně jako Mariusz Szczygieł či Blanka Lipińska, jež se proslavila svým kontroverzním románem *365 dni* a následně se zde objevil i „nový objev polské detektivky“ Wojciech Chmielarz, jehož román *Żmijowsko* se v roce 2019 objevil v seriálové podobě na portálu HBO GO.⁸³ Za zmínku by také jistě stál objev polského psychologického thrilleru Marcel Moss, který se proslavil zejména marketingovou stránkou své tvorby, když před vydáním své první knihy založil účet na sociální síti Facebook⁸⁵ a také Instagram, kde má kromě tvůrčího profilu⁸⁶ také profil, na kterém zveřejňuje osobní přiznání různých uživatelů, kteří mu je posílají⁸⁷. Tento autor je podobně jako Remigiusz Mróz a Katarzyna Bonda prezentantem podobného typu tvorby, čili spotřební literatury. Navíc je podobně produktivní jako Remigiusz Mróz.

Pokud výše uvedené statistiky porovnáme s počtem knih, které v daných letech vydal a jeho výpovědi z autobiografie, jak se jeho knihy staly velice rychle populárními, můžeme zjistit, že autorova popularita je nejvíce znát v době, kdy měl na svém kontě již více než dvacet vydaných knih. Bylo to v letech 2016–2017. Tyto údaje pocházejí z grafu, který se objevil v práci, zaměřené na komerční stránku tvorby tohoto autora.⁸⁸ Díky tomu je možné vyvodit, že autor dosáhl největšího ohlasu a největší čtenářské

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ Tamtéž.

⁸² <https://lubimyczytac.pl/autor/16349/jakub-zulczyk>

⁸³ *Żmijowsko* In: Filmweb [online] [cit. 5. 2. 2022]. Dostupné z: <https://www.filmweb.pl/serial/%C5%BBmijowisko-2019-833595>

⁸⁴ Stan czytelnictwa 2012-2021 op.cit.

⁸⁵ <https://www.facebook.com/groups/1035638016493176/user/100044304675776/>

⁸⁶ <https://www.instagram.com/marcelmoss.autor/?hl=cs>

⁸⁷ <https://www.instagram.com/zwierzenie/?hl=cs>

⁸⁸ KACZOR, Katarzyna, *Nazywam się Mróz. Remigiusz Mróz. O kreacji marki autorskiej/literackiej w polskim polu literackim/kultury*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, 2019, s. 75.

popularity zejména díky naprosto ukázkovému marketingu. A bylo by možné říci, že se ve své podstatě jednalo o propojení dvou úspěšných marketingových kampaní, pokud k tomu přidáme i jeho „mediální spojení“ s Katarzynou Bondou, jež byla propagována podobně.

2.7. Remigiusz Mróz na zahraničním trhu

V roce 2018 vyšel v internetovém magazínu *granice.pl* článek pojednávající o autorově dobývání knižního trhu v zahraničí. Sám autor v rozhovorech několikrát uvedl svou touhu po úspěchu i mimo Polsko. Dokonce přišel s informací, že zaměstnal osobního překladatele do anglického jazyka. Nicméně, k roku 2022 bylo zatím potvrzené vydání jeho knihy v České republice, Německu a následně také v Bulharsku, Srbsku nebo Japonsku.⁸⁹

Mimo jiné zde byl také zmiňován fakt, že málokterý současný polský autor se dokáže prosadit na zahraničním trhu. Z těch, kterým se to povedlo, článek zmiňuje Magdalenu Witkiewicz, jež úspěšně vydala knihu pod titulem *Szkoła żon*, nebo Magdu Stachulu, jež vydala knihu pod titulem *Idealna*.⁹⁰

Pokud se podíváme na Mrózovy webové stránky, je zde i možnost zobrazení v anglickém jazyce a o autorovi se také zmiňují různé anglojazyčné stránky. Je tedy možné všimnout si jakési snahy o autorovo mainstreamové zařazení. V praxi je autor přirovnáván, podobně jako na polských webech, ke Stephenu Kingovi, jehož jméno je i po letech považované za mainstreamovou značku. Anglojazyčné stránky při tom viditelně odkazují na původní polské. Mrózovy knihy ve Spojených státech zatím vyšly pouze v polském jazyce. Nabízí se tedy otázka, zda si autor nesnaží udělat reklamu s pomocí polské menšiny, která zde žije.⁹¹

V případě Mrózova uvedení na knižním trhu v České republice se jednalo o knihu pod titulem *Nieodnaleziona*, v českém vydání *Nenalezená*, překlad Petr Vidlák. V České republice je autor prezentován především, jako úspěšný polský spisovatel a také jako nástupce skandinávského fenoménu v podobě Jo Nesba nebo Stiega Larssona. Informace

⁸⁹ *Remigiusz Mróz podbija zagraniczny rynek wydawniczy*. [online] [cit. 5. 2. 2022]. Dostupné z: <https://www.granice.pl/news/remigiusz-mroz-podbija-zagraniczny-rynek-wydawniczy/7582>

⁹⁰ Tamtéž.

⁹¹ https://www.amazon.com/Books-Remigiusz-Mr%C3%B3z/s?rh=n%3A283155%2Cp_27%3ARemigiusz+Mr%C3%B3z

o počtu napsaných stránek a naběhaných kilometrů za den se objevila pouze okrajově, a to pouze na stránce databáze knih a také na webových stránkách nakladatelství Domino, které tuto knihu vydalo. Kniha vyšla v roce 2019 a k roku 2022 se jedná zatím o autorovu jedinou vydanou knihu v České republice.⁹²

V případě německého trhu byly zatím vydány dvě knihy, *Nieodnaleziona* a *Nieodgadniona*, v německém překladu jako *Die Kalten Sekunden* a *Bis Zum Ende*.⁹³⁹⁴

Podobně tomu bylo i v případě vydání knihy v Japonsku. Tím se autor velmi chlubil na sociálních sítích a zmiňoval při tom fakt těžkého „dobývání“ japonského trhu, který není moc otevřený zahraničním autorům.

Autorovy knihy vyšly také ve Španělsku, kde ale stejně jako v případě amerického trhu, vyšly pouze v polštině.

Velikou novinou, která se objevila na autorově instagramovém účtu, bylo oznámení o vydání knihy *Nieodnaleziona* v Dánsku, což autor okomentoval slovy o splnění snu v podobě „dobytí“ skandinávského trhu.

⁹² <https://www.databazeknih.cz/knihy/nenalezena-383794>

⁹³ <https://www.rowohlt.de/buch/remigiusz-mroz-die-kalten-sekunden-9783499276064>

⁹⁴ <https://www.rowohlt.de/buch/remigiusz-mroz-bis-zum-ende-9783499002526>

3. Analýza tvorby Remigiusze Mróze

V této kapitole si představíme analýzu tvorby Remigiusze Mróze z pohledu tvorby samotné. Pokusíme se odpovědět, zda jeho texty opravdu odpovídají kvalitě, kterou slibují jeho vydavatelé. Nejprve se zaměříme na charakteristiku pojmů, se kterými je Mrózova tvorba často spojována a následně je aplikujeme v praxi. Současně se také budeme zabývat pojmy, kterými autora charakterizují jeho kritici, a následně se je pokusíme najít v autorově tvorbě samotné. Dále zde uvedeme obecnou analýzu autorových textů a pokusíme se v nich najít onen klíč k úspěchu. Porovnáme Mrózovu tvorbu s tvorbou jiných autorů, převážně zahraničních, s čímž se pojí otázka míry shodných aspektů s Mrózovými knihami, a tedy jejich originalita. V neposlední řadě se zaměříme i na výzkum problematiky uváděného žánru jako takového, jeho historii a také popularitu mezi čtenáři.

3. 1. Zařazení tvorby

Mrózova tvorba bývá nejčastěji řazena mezi tvorbu bestsellerových autorů. Pojem bestseller, jak již vyplývá ze samotného názvu, tedy dvou spojených anglických slov (best – nejlepší) a (selling/sell– prodávání) respektive „the best sell“, znamená nejprodávanější a vznikl na konci devatenáctého století. Ve větších městech v Americe, kde každý měsíc vycházely statistiky prodeje knih, se nacházel žebříček šesti nejprodávanějších knih.⁹⁵ Tento pojem tedy označuje nějakou dlouhodobě skvěle prodejnou knihu a často byl, a nadále je, negativně kritizován kvůli zaměření na tržní hodnotu dané knihy, a nikoliv na její literární kvalitu. Jako bestselery bývají rovněž označeny knihy, kterým se dostalo nějakého vyššího literárního ocenění a které jsou obecně uznávány. Tímto pojmem dále označujeme knihy, kterým sice klesly statistiky prodeje, ovšem stále jsou vydávány ve vysokých nákladech.⁹⁶ Na polském knižním trhu je dokonalým příkladem bestselleru tvorba Stephena Kinga nebo Jo Nesba, jejichž knihy se stále nachází v žebříčku nejčtenějších autorů a jsou vydávány masově, stejně jako v případě Mróze.⁹⁷

Pokud se podíváme do jednoho z výzkumů, zaměřeného na současný knižní trh, můžeme se zde dočíst, že tvůrčí psaní je něčím velmi módním. S tímto fenoménem je také spojován pojem grafomanství, tedy tvůrčího psaní nevalné kvality, kterému velmi

⁹⁵ BURDOVÁ, Anna. *Anatomie bestselleru. Padesát odstínu šedi na českém knižním trhu*. Univerzita Karlova. Praha, 2018, s. 11.

⁹⁶ Tamtéž

⁹⁷ Viz statistiky výše.

pomáhá dostupnost internetu. V dnešní době je poměrně snadné stát se spisovatelem. Současný spisovatel si nemusí dělat starosti, ohledně kvality své tvorby, což potom vede k situaci, kdy se na knižním trhu objevují i tituly autorů, již nemají tvůrčí talent.⁹⁸ V tomto kontextu jsou uváděny příklady autorů, kteří využívají tvorbu jako způsob odreagování. V této kategorii je zmíněn mimo jiné Remigiusz Mróz, který na svých stránkách uvádí tvůrčí produktivitu. Jsou zde tedy označeny osoby, které samy sebe uvádí jako nadšené spisovatele, a kterým vlastní produktivita přináší jakýsi opojný pocit.⁹⁹ Grafoman je tedy autor, který se vyznačuje vysokou produktivitou na úkor kvality své tvorby.

Magdalena Lachman ve své analýze charakterizuje také Mróze spisovatele grafomana. Lachman zde uvádí jako příklad autorovu sebezprezentaci jakožto obyčejného člověka, který musí denně napsat deset až patnáct stran a naběhat patnáct kilometrů, aby se cítil komfortně. Autor se tedy prezentuje jako někdo, pro koho je psaní doslova posedlostí. Současně ale není Mróz jediným autorem, prezentujícím sama sebe jako grafomana. Oproti jiným tvůrcům je ovšem autorem, který si na svém grafomanství a produktivitě vytvořil celou tvůrčí kariéru. Mróz si na své sebezprezentaci vytvořil celou svoji tvůrčí kariéru, kterou dnes spolu s prezentací počtu vydaných knih a jejich nákladu využívá jako marketingový nástroj pro podporu dalších vydávaných titulů.¹⁰⁰

Dalším výrazem, který bychom zde prozkoumali a zanalyzovali je literární brak „(z německého Brack= zmetek) – jedná se o zpravidla prozaické dílo, jehož účelem je poskytovat vzrušení širokým čtenářským vrstvám a které nedbá na uměleckou a ideovou hodnotu. Vyznačuje se nedostatkem původní invence, chudou a mechanickou kompozicí, potlačením psychologických a složitějších prvků románové skladby, naivní motivací, nevyplývající z charakteru postav, falešným morálním závěrem a neuměleckostí jazykového projevu (například: kovbojky, dívčí romány). Ekonomické a ideologické podmínky pro masové vydání vytvořil buržoazní systém.“¹⁰¹

Součástí brakové literatury jsou v současné době také klišé, nebo kýč.

⁹⁸ LACHMAN, Magdalena. *Jak (nie) być pisarzem. Literatura we współczesnej przestrzeni komunikacyjnej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Instytut Badań Literackich Pan Wydawnictwo, Warszawa, 2019. s. 46.

⁹⁹ Tamtéž, s. 49.

¹⁰⁰ LACHMAN, op cit.

¹⁰¹ VLAŠÍN, Štěpán. *Slovník literárních pojmů*, Zpracoval ústav pro českou a světovou literaturu ČSAV. Štěpán Vlašín a kol., 1994, s. 49.

„Klišé je výraz, který označuje ustálený slovní obrat, který stereotypním a mechanickým užíváním ztratil svou životnost a do jisté míry i původní význam a proto působí spíše negativně. Klišé mohou být substantivní („hodina pravdy“) i slovesná („dostat se na šikmou plochu“). Na rozdíl od lidových rčení jsou klišé umělého, převážně literárního původu. Nejčastěji se vyskytují v publicistickém stylu, ale běžná jsou i v hovorovém jazyce, v korespondenci atd. Umělecká literatura je využívá zejména se satirickým, nebo humorným záměrem. Za takzvané dějové klišé se pokládá nepůvodní, opakující se zápletka nebo motiv.“¹⁰²

Za synonymum brakové literatury je považována bulvární literatura.

„Bulvární literatura (z francouzského „Boulevard“ – velkoměstská široká ulice, třída) literatura rozšiřovaná lacino a ve velkých nákladech, podbízející se zpravidla nekultivovanému vkusu širokých vrstev, označována za produkt „pokleslého umění“ Obvykle podává dějové atraktivní, ale nepravděpodobné příběhy milostné nebo dobrodružné, popřípadě historické. Ve svých krajnostech se- zvláště v dnešní době- blíží až k pornografii. Nově se používá, také označení paraliteratura.“ Vlašín dále uvádí, že se v podstatě jedná o novější variantu triviální literatury, charakteristickou pro období rozvinutého kapitalismu, obecnou gramotnost a hromadnou výrobu všeho zboží.¹⁰³

„Společenský román nebo také sociální román se pokouší o reflexi lidské společnosti a jejího vývoje. K estetické funkci přidává funkce poznávací, dokumentární, kritickou a společensky nápravnou, může být také tendenční nebo agitační. Zachycuje interakci většího množství postav v jejich přirozeném prostředí (například vyšší společnost ve městě, venkovská společnost nebo prostředí průmyslové výroby) a jejich každodennost. Mnohdy se v něm propojuje dokumentární věcnost s emocionálním zaujetím a sentimentalitou.“¹⁰⁴

Za jeden z nich je považována také tzv. „Americká drsná škola je pojem, který vznikl v meziválečných Spojených státech a souvisí s rozmachem zločineckého podsvětí v této době. Uhlazení gentlemani, řešící zločiny na anglickém venkově, byli najednou příliš vzdálení surové realitě všedního dne velkoměst. Na změnu společenských poměrů tak reagovala literatura stvořením tzv. drsného chlapíka.“ Macháček uvádí, že se může

¹⁰² Tamtéž, s. 172.

¹⁰³ Tamtéž s. 50-51.

¹⁰⁴ *Společenský román*. In: Wikipedia [online] [cit. 6.2 2022]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Rom%C3%A1n#Spole%C4%8Densk%C3%BD_rom%C3%A1n

jednat o policistu, ale nejčastěji se jedná o soukromé očko, popisovaného jako osamělý bojovník za spravedlnost, který se brodí bahnem temných uliček, žije samotářsky, holduje alkoholem, má slabost pro krásné ženy a pohybuje se v nejnižších patrech společnosti. Macháček ho dále uvádí jako vyšetřovatele, který pátrá na vlastní pěst, při čemž policii zde zobrazuje jako zkorumpovanou a neschopnou. Při vyšetřování rozdává nejednu ránu, i když sám si je vědom, že svět nikdy nespasí. Macháček také uvádí jeho charakteristické rysy, jako například sarkasmus a pronášení cynických hlášek. Jako nejznámějšího představitele a zároveň zakladatele americké drsné školy Macháček uvádí spisovatele Raymonda Chandlera.¹⁰⁵

Pokud se tedy ještě jednou zaměříme na knihy Mróze, zjistíme, že se jedná nepochybně o bestselerového spisovatele. Všechny jeho knihy se vydávají ve vysokých nákladech a jsou skoro všechny dostupné, ať už v internetových prodejnách nebo v běžných obchodech. V minulé kapitole byla k tomuto ještě zohledněna autorova pozice na knižním trhu, a jak již víme, autor se během vydávání knih inspiruje postupem jiných bestselerových autorů.

Co se týče samotných knih a stylu, jakým své příběhy Mróz vypráví, je pro ně velice typický poměrně jednoduchý styl vypravování, který je velice nenáročný. Je psaný, místy až primitivním, jazykem a celá fabule má více méně jediný úkol a to čtenáře pokud možno upoutat. Účelem je poskytnutí jakéhosi vzrušení co největší mase čtenářů, při čemž Mróz nemusí dbát o žádnou uměleckou hodnotu. Při snaze o upoutání čtenářovy pozornosti autor potlačuje složitější psychologickou a románovou skladbu, díky čemuž je kniha čitelná téměř pro každého a sám autor se při psaní nemusí příliš namáhat, pokud jde o vymyšlení celé fabule a dialogů mezi postavami. Základem knih Remigiusze Mróze je tedy napsání příběhu, který osloví čtenářské masy, je čitelný pro všechny čtenářské skupiny více méně jako určitý druh oddechové literatury, kterou si čtenář přečte, když si potřebuje odpočinout a nemusí o příběhu příliš přemýšlet. Na druhou stranu v něm kniha zanechá určitý dojem. Pokud uděláme analýzu Mrózovy tvorby na příkladu knih, které jsme zde uváděli, je možné si povšimnout, že série *Chylka* je celkově vybudována na řešení zapeklitých případů, které na první pohled není možné vyřešit. Sama postava Chylky boří veškeré stereotypy o právnících. Kniha, která je z právníckého prostředí

¹⁰⁵ MACHÁČEK, Tomáš, *Ve stínu aneb Americká detektivní škola* [online] [cit. 20. 1. 2022]. Dostupné z: <https://naposlech.cz/tema/americka-detektivni-skola>

najednou dokázala oslovit celou masu čtenářů, a to i v případě čtenářů, kterým je toto prostředí naprosto cizí. Příběh je vyprávěn velmi svižně, bez větších odboček z děje. Mróz se nijak nesnaží o vytváření nějaké detailnější psychologické stránky postav. Fabule je zkrátka zbudována k „rychlé konzumaci“. Čtenář knihu přečte, ale poté už se k ní nevrací. Fabule je vybudována zhruba následovně. Úvodní vtažení čtenáře do příběhu, šokující zápletka, nějaký ještě více šokující závěr, který je ještě ke všemu co možná nejvíce zauzlený, tak aby čtenář nechápal, co se stalo, a byl z příběhu vyplivnut s výrazem šoku na tváři. Následně už se ke knize nevrátí, protože autor napíše něco podobného, co je potřeba stejně rychle spotřebovat.

Tvorba Mróze navíc částečně splňuje i kritéria bulvární literatury. Dochází zde často k vyložené nesmyslným situacím. Příkladem toho mohou být různé situace s policejním pronásledováním, válkami gangů v předválečné Varšavě, romantické momenty Chyłky s jejím kolegou Kordianem, zdánlivě nesmrtelné postavy v případě scén domácího násilí v knize *Nieodnaleziona* nebo v případě série *Behaworysta*, v postavě Gerarda Erdinga, který se pomocí své schopnosti lovce myšlenek dokáže dostat do mysli nejnebezpečnějších teroristů. K nereálným situacím dochází téměř v každé Mrózově knize.

Pokud se zaměříme na aspekty společenského románu, zjistíme, že Mróz své knihy vylepšuje žánrovým zařazením do společenského románu, kdy se snaží v každé knize zasadit fabuli do reálií doby. Například v knize *W kręgach władzy*, která se odehrává v roce 2017 v alternativním světě tehdejšího Polska, kdy se již druhým rokem mluvilo o kvótách na přerozdělování uprchlíků ze zemí Blízkého východu a současně s tím Polsko zažívalo imigrační vlnu spojenou s obrovským přílivem lidí ze států bývalého Sovětského svazu.

V případě knihy *Nieodnaleziona* zase řešíme problémy domácího násilí a únosů lidí, nebo v knižní sérii *Wiktor Forst* se objevuje stereotypní zobrazení polského venkova na polsko–běloruském pohraničí v postavě seniorky, která je posluchačkou Radia Maryja, nebo pozdější scény násilného chování příslušníků běloruské pohraniční stráže a také následné přiznání hlavní postavy, která mluví o homosexuální orientaci, čímž se daný příběh více hodí do generově vyváženého světa. Bylo by možné tvrdit, že zařazení nějakého příběhu do reálií určité doby mu dodá na uvěřitelnosti a vytváří iluzi, autor

využívá formu autorského vypravěče¹⁰⁶, což čtení činí více atraktivním. Ideální svět v literatuře působí příliš uměle a nedůvěryhodně.

V Mrózových knihách se také často vyskytují různá klišé, nebo kýchovité situace. Momenty detektivů superhrdinů, obyčejných lidí, kteří v určitém čase začnou myslet jako nejlepší vyšetřovatelé. Situace kdy se do sebe dvě hlavní postavy zamilují, tak jako v případě Chyłky s Kordianem. Detektiva, který začne spolupracovat s mladou a krásnou novinářkou. Náhlá smrt jedné z hlavních postav. V případě knihy *Świt, który nie nadejdzie* obsahuje až romanticky – tragický závěr, ve kterém hlavní postava umírá před očima své milované osoby.¹⁰⁷

Obecně většina hrdinů Mrózových knih tvoří jakousi kombinaci literárních knih, Phillipa Marlowa, Sherlocka Holmese, Harryho Hoola a k tomu dodává prvky Americké drsné školy. Čtenáři přeci nechtějí číst knihu, ve které je až uměle dokonalá hlavní postava detektiva, ve stylu Mirka Dušina.¹⁰⁸ Raději si přečtou knihu, ve které je hlavní postavou člověk, jenž se nachází na okraji společnosti, je neakceptovaný, opovrhovaný, má své vlastní vyšetřovací metody. V případě tvorby Mróze se jedná ve většině případů o tento typ hrdiny, který budeme demonstrovat na konkrétních případech.

Joanna Chyłka – svérázná právnička, která své netradiční metody při vyšetřování nepoužívá pouze proti obžalovaným, a obhajovaným ale také vůči svým kolegům. Je feministkou, často se vyjadřuje nevybíravě a svého kolegu Kordiana svým chováním překvapí již první den, kdy vstoupí do její kanceláře.¹⁰⁹

Damian Werne – postava z knihy *Nieodnaleziona*. Ztratil svou snoubenku, je na pokraji psychického dna. Svou depresi utápí v alkoholu. Poté co se po téměř deseti letech objeví naděje, že jeho snoubenka žije, mu najednou mu všechno začne dávat smysl. Začne spolupracovat se soukromou vyšetřovatelkou. Jeho kroky dokonce překročí hranici zákona.¹¹⁰

Wiktor Forst – soukromý detektiv, jež je odstaven od aktivní služby, z důvodu kázně. Začne tedy pátrat na vlastní pěst, při čemž nelegálně překročí polsko- běloruskou

¹⁰⁶ https://www.ped.muni.cz/weng/literatura/_items/items_all.html.

¹⁰⁷ V tomto odstavci jde o knihy *Świt, który nie nadejdzie*, *Enklawa* a sérii *Chyłka*.

¹⁰⁸ Zde jsem si dovolil použít tento výraz, který označuje až příliš kladného hrdinu, při kterém odkazuji na tvorbu Jaroslava Foglara.

¹⁰⁹ Postava ze série *Chyłka*.

¹¹⁰ Postava z knihy *Nieodnaleziona*.

hranici. Při pronásledování zločinců je Forst sám pronásledován, a to dokonce tajnými službami, pro které před tím pracoval. Jedná se o detektiva, jemuž činí velký problém základní sociální interakce a nikdo s ním nechce spolupracovat, na druhou stranu jeho postup řešení případu je efektivnější, než práce státní policie.¹¹¹

Filip- bývalý kněz a hlavní postava hororové knihy *Czarna Madonna*, jehož snoubenka náhle zmizí během letu do Tel Avivu. Důležitou součástí knihy je psychologie hlavní postavy, při čemž je Filip zobrazen jako poměrně citlivý člověk, jehož chování je nestálé a kromě své války se zlem ve spirituální podobě také řeší své intenzivní pocity, které cítí ke své nastávající švagrové.¹¹²

Gerard Edling- polský *mindhunter*, který svým chováním představuje asi nejlepšího vyšetřovatele, schopného vyjednat i s nejhorsími zločinci.¹¹³

V Mrózově tvorbě se samozřejmě vyskytuje daleko více postav s touto charakteristikou. Je tedy možné si všimnout, jak moc je jeho tvorba na těchto aspektech vybudována.

Rysy Americké drsné školy je možné již považovat za nedílnou součást moderní detektivky, jejíž objevení celý žánr posunulo na jinou úroveň.

Co se týče stylu psaní Mrózovy knihy jsou napsány velice jednoduchým jazykem, také velmi rychlým popisem fabule (autor si příliš nedělá starosti s detailnějším popisováním scén). Snaží se o co nejrychlejší spád příběhu, tak aby se čtenář při konzumaci jeho knihy nenudil. Autorovy se také zcela jistě nedá upřít jeho vypravěčský talent. Knihy čtenáře dokážou opravdu vtáhnout a v zápletku následně i překvapit. Jeho knihy se čtou velmi rychle, také díky velmi krátké Expozici¹¹⁴, k jejichž doplnění většinou dochází až v zápletku. Čtenář je tak do děje doslova „vhozen“. Autorovy knihy jsou navíc i velmi aktuální, co se týče problémů doby, ve které zrovna vyšly.

Co se týče negativních stránek Mrózovy tvorby, musíme zmínit, že při čtení jeho knih může mít čtenář pocit, že autor knihy napsal bez detailnějšího přemýšlení o ději. Sám autor ve své autobiografii uvádí, že během psaní knih má vždy v hlavě pouze začátek a konec. Zbytek vždy tak až během samotného psaní. V knihách to poté vypadá

¹¹¹ Postava ze série *Wiktor Forst*.

¹¹² Postava ze série *Czarna Madonna*.

¹¹³ Postava ze série *Behawiorysta*.

¹¹⁴ https://www.ped.muni.cz/weng/literatura/_items/items_all.html

zhruba tak, že se přibližně v půlce knihy změní téma fabule. V případě knihy *Nieodnaleziona* to například byl nejdříve únos a poté od poloviny knihy domácí násilí. V případě knihy *Czarna Madonna* to bylo nejdříve záhadné zmizení a poté se příběh změnil do podoby knihy o exorcismu. Někdy to tedy skoro vypadá, jakoby sám autor vlastně nevěděl, o čem chce doopravdy psát. Pokud jeho tvorbu navíc porovnáme s jinými autory na současném polském knižním trhu, zjistíme, že se nejedná o nějak výjimečné knihy. Dokonce by bylo možné jeho tvorbu zařadit někam do průměru současné polské literární tvorby. Uznávaná polská novinářka Ewa Wołkanowska Kołodziej ve svém článku v magazínu *Gazeta Wyborcza* uvedla citaci, vyřčenou literární kritičkou Bernardettou Darskou:

„Problemem kryminalów Mróza jest ich przeciętność. Zdania często przypominają te, które powinny się znaleźć w wypracowaniu szkolnym, dialogi bywają sztuczne mimo starań o efekt błyskotliwości. Nijakość? To chyba słowo, które pasuje. Zresztą z pisarzy literatury popularnej tylko Katarzyna Puzyńska trzyma poziom.”¹¹⁵

Těmito slovy byla velice trefně popsána tvorba Remigiusze Mróze. Autorova tvorba čtenáře nijak morálně neponaučí, stejně tak nebude zdrojem nových informací. V některých knihách se přesto autor pokouší o různé literární experimenty. Skvělým příkladem je kniha pod titulem *Hashtag*, ve které se Mróz pokusil o něco co by bylo možné nazvat variantou literární mystifikace. Mróz se v této knize pokusil čtenáře zmást vytvořením dvou alternativních dějových linií a čtenář si tak nemohl být jistý, o čem že to kniha vůbec je. Autor zde detailně popisoval psychologickou stránku hlavní postavy, což pro spotřební literaturu není úplně typickým prvkem a bylo vidět, že tento styl asi nebyl vhodný ani pro samotného autora. O to větším šokem bylo, když se hlavní postava knihy *Hashtag* objevila v jedné části série *Chyłka*. V tomto případě se jednalo o jev, kterému se ještě později budeme věnovat. Z úhlu pohledu, uplatněném v této části práce, se jednalo o velmi nešikovný experiment, který mohl představovat určitou naději na úspěch snad jen z pohledu Mróze. Kvalitu Mrózovy tvorby je možné ocenit také v porovnání s jinými autory, zejména v oblasti žánru povídky, například v rámci knihy povídek. Čas od času se objevují na knižním trhu kompilace povídek více autorů.

¹¹⁵ WOŁKANOWSKA KOŁODZIEJ, Ewa, *Remigiusz Mróz: autor, który rozbił bank* [online] [cit. 25. 1. 2022]. Dostupné z: <https://wyborcza.pl/ksiazki/7,154165,21786469,remigiusz-mroz-autor-ktory-rozbił-bank.html>

V případě Mróze, jeho povídka vyšla v knize pod titulem *Zabójczy pocisk*. V knize se také objevily povídky autorů jako například Wojciecha Chmielarze, nebo Katarzyny Puzyńskiej, kteří zde byli již dříve zmiňováni. Je zajímavé, že v konkurenci těchto autorů se povídka Remigiusze Mróze jevila jako velmi průměrný literární počín.

I přes všechny negativní stránky jeho tvorby je nutné zmínit, že se jedná o autora, díky jehož stylu psaní se mohou zlepšit čtenářské statistiky prodeje knih a autor tak může ke čtení přivést nové lidi. Toto je ale pouhý předpoklad.

3. 2. Detektivní žánr

Jak bylo řečeno hned na začátku této práce, Remigiusz Mróz je žánrovým autorem, v jehož tvorbě převládá detektivní žánr. Nyní se tedy budeme věnovat důvodům popularity tohoto typu literatury. Pokud se řekne pojem detektivka, nebo detektivní žánr, tím prvním co se lidem vybaví, je tvorba spisovatelky Agathy Christie, respektive Artura Conana Doylea. Hercule Poirot, nebo Sherlock Holmes jsou ve dvacátém prvním století již považováni za úplnou klasiku. Pokud bychom zapátrali ve výzkumu tohoto žánru, s pomocí výpovědi spisovatele a bohemisty Michala Sýkory, objevíme řadu teorií, proč je tento žánr tak populární.

Sýkora uvádí, že tento výzkum se prováděl ve druhé polovině dvacátého století. Jedna z teorií uváděla, že se jedná o kompenzaci vlastní touhy někoho zabít. Marxistická teorie hlásala, že se jedná o podřadnou literaturu, sloužící k ohlupování mas. Jako nejvíce pravděpodobné se jeví, že největší moc dává detektivkám jakýsi „hravý princip“, tedy možnost zapojit čtenáře do pátrání. Podle této teorie čtenáři zkrátka rádi soutěží s detektivem, nebo v případě Mrózových knih s vyšetřovatelem, kdo případ vyřeší jako první.¹¹⁶

Detektivka jako taková vznikla v 19. století, kdy měli lidé romantické představy o zločinech, ale s postupnou urbanizací začala růst kriminalita a většina lidí měla najednou se zločinem osobní a nepříjemnou zkušenost. Z toho důvodu tedy vzrostla popularita románů o ochráncích zákona v roli kladných postav proti zločincům. Sýkora zde poukazuje i na fakt typologie detektiva génia, který pomáhá, často až neschopné státní policii. Detektivka jako taková navíc vychází z pozitivistické vědy a detektiva, na příkladu Sherlocka Holmese, zobrazuje spíše jako vědce. Jeho detektivní metody se

¹¹⁶ EISENHAMMER, Milan. *Drsný policajt u nás působí směšně*. In: *Téma*. Vydání 16/2021. s. 40–42.

opírají o fakta a Sýkora zde popisuje i typickou situaci, kdy se detektiv podívá na hodinky a je schopen odvodit čas smrti. Svým způsobem se jedná o takovou pohádku pro dospělé.¹¹⁷

Sýkora detektivku rozdělil do tří skupin. Tou první jsou takzvané „detektivky na jedno použití“, které charakterizuje jako dovolenkové knihy. Jedná se o knihy s jednoduchou zápletkou, u kterých čtenář nemusí příliš přemýšlet. Následuje „střední proud“, do kterého řadí autory, kteří dokáží vytvořit originální zápletku, zapamatovatelné hrdiny a poutavě vyprávět příběh. Za nejvyšší úroveň Sýkora označil detektivky, které žánr přesahují a zasahují v podstatě do žánru společenského románu.¹¹⁸ Pokud se tato teorie uvede do praxe dnešní detektivky, je zde samozřejmě daleko těžší vymyslet zápletku, která by čtenáře šokovala. V současných detektivních knihách se autoři často snaží dosáhnout oné nejvyšší úrovně. Mróz se o to viditelně snaží také, vezmeme-li v potaz všechny jeho knihy, ovlivněné reálnými událostmi, reáliemi soudobého světa. Současné detektivky také velmi sráží ona kliše a neustále se opakující motivy a zápletky, která postupně udělala i z literatury nejvyšší úrovně literární brak.¹¹⁹

Sýkora v rozhovoru uvádí, že řada detektivek dnes přichází s antižánrovými a matoucími závěry, například nedotknutelností hlavní záporné postavy. V rozhovoru dále uvádí charakteristiku britské a americké školy prezentovanou z vlastního pohledu. V britské detektivce je základem důmyslný zločin a důraz na dodržování pravidel, absence nadpřirozených prvků a důraz na logiku. Zároveň je zde detektiv zobrazen jako gentleman. Detektivka v době svého vzniku byla jakousi hádankou, ve které šlo primárně o to vymyslet záhadu a rafinovaný zločin. V amerických detektivkách je především zobrazena provázanost politiky se zločinem a korupcí. Americký detektiv má často problémy sám se sebou, například s alkoholismem. Sýkora nicméně uvádí, že podle něj americká detektivka postupem času degradovala do podoby silácké prózy.¹²⁰

Sýkora se v rozhovoru zároveň vyjadřuje k tématu kliše v detektivní literatuře a uvádí, že kliše v detektivkách je jakýmsi mechanismem, který se neustále mění. Kliše se může objevit v postavě, nebo v typu zápletky či, za předpokladu že se neustále opakuje. Jako jeden z typů kliše označil, pokud se policista ukáže jako pachatel. Dalším příkladem

¹¹⁷ Tamtéž s. 43.

¹¹⁸ Tamtéž s. 44.

¹¹⁹ Tamtéž s. 43.

¹²⁰ Tamtéž s. 44.

klišé, který pochází ze začátku dvacátého století, bylo zobrazení Asiatů jako častých pachatelů a pokud se v knize objevil Asiat, byl čtenář schopen odhadnout pachatele již od samotného začátku.¹²¹

3. 3. Analýza v kontextu obecné tvorby

Nyní bychom se ještě vrátili k rysům Americké drsné školy v detektivní literatuře. Pokud bychom totiž porovnali Mrózovu tvorbu s tvorbou jiných autorů prvního a druhého desetiletí 21. století, zjistíme, že se tento aspekt vyskytuje ve většině knih. Jako další dobrý příklad bychom zde mohli uvést postavu Harryho Hola¹²², detektiva pracujícího pro norskou policii, pro jehož literární charakter je důležitá jeho závislost na alkoholu, časté změny partnerek, problémy v osobním životě a zařazení celého příběhu do chladných reálií drsného prostředí Norska. V případě postavy Sherlocka Holmese to bylo užívání návykových látek, které mu pomáhaly rozvinout myšlenky, v případě postavy komisaře Carla Morcka¹²³ zase traumatické události a přeřazení do „nižšího“ oddělení Q, specializujícím se na odložené případy. Další Skandinávská tvorba zasazená do drsného prostředí, ve kterém navíc hlavní postava dostane jako pomocníka vyšetřovatele, původem z Blízkého východu, což odpovídá reáliím, ve kterých jsou skandinávské země postupně obydlovány osobami právě ze zmíněných zemí. Jednalo se o fabuli knihy pod titulem *Žena v kleci*. K tomu všemu jsou tyto typy detektivů známé také častým pohrdáním autoritami. Velice často totiž řeší případy zásadně po svém, přičemž zamyšlení se nad uvažováním svých nadřízených považují za ztrátu času. Zřídka kdy řeší problémy diplomatickým způsobem, což je často důvodem různých konfliktů, a to i s nadřízenými. V tvorbě Remigiusze Mróze je toho skvělým příkladem Wiktor Forst, nebo Joanna Chyłka. Wiktor Forst zakládá svou literární atraktivitu na svém velmi arogantním chování a lehce sexistických poznámkách. U Joanny Chyłky je to velmi podobné, jen s tím rozdílem že se jedná o postavu ženskou a jejím základním rysem je feminismus a prezentování sama sebe jako nezávislé ženy. Je tedy možné říci, že při detailnějším zamyšlení nad postavami z Mrózových knih, zjistíme, že se jedná o postavy, které mají více negativních než pozitivních vlastností, což je ale zase další důkaz, že se jedná o typ dříve zmiňovaných antihrdinů. V současném světě detektivky těmito postavám, dodává na důvěryhodnosti i popis psychologické stránky.

¹²¹ Tamtéž s. 45.

¹²² Postava ze stejnojmenné knižní série autora Jo Nesbø.

¹²³ Postava z knižní série autora Juss Adlera Olsena.

Na začátku této kapitoly sice byla zmínka o absenci výrazných psychologických rysů právě v případě brakové literatury. V případě moderní detektivky se však nejedná o výrazné psychologické vykreslení postav, nýbrž o uvádění obecných žánrových klišé. Je to pouze stále opakující se jev. Aspekt, který vznikl jako součást tzv. Americké drsné školy, jež nemá za cíl speciální psychologický popis postavy ale pouze zobrazení jako detektiva „vyvrhela“. Klišé je stejně jako antihrdina nedílnou součástí současné detektivky. Opakující se situace, kdy vyšetřovatel hledá vraha, při čemž se jen mění způsob vraždy. Vraždy jsou brutálnější a v detektivkách již často nehraje roli logické uvažování a soutěživost, nýbrž výzva, zda čtenář bude onu knihu vůbec schopen dočíst do konce. Autoři jako například Max Czornyj svou tvorbu na tomto aspektu přímo založili a čím více nových knih vydávají, tím více se snaží čtenáře přesvědčit, že vraždy mohou být provedeny ještě brutálněji a různé jiné trestné činy mohou být provedeny s ještě větší a hrůznější kreativitou. Max Czornyj si v jedné ze svých knih dokonce pomohl skutečným případem, což je v současné detektivce také častým jevem. Příkladem zde může být jeho kniha pod titulem *Rzeźnik*.¹²⁴ Dalším příkladem by zde mohl být Tom Rob Smith, který do své knihy *Dítě číslo 44* přidal i aspekt historického románu.¹²⁵

Dnes můžeme bez obav říci, že současnou detektivku je z velké části možné považovat za brakovou literaturou a je obecně plná klišé, ať už mluvíme o zápletkách či postavách. Komerční úspěch je upřednostněn na úkor kvality. Autoři preferují napsání vícera knih, plných klišé, snadno předvídatelných momentů a brutality.

3. 4. Prvky tvorby cizích autorů v tvorbě Remigiusze Mróze

Mróz ve své autobiografii uvádí, že jeho tvorbu inspirovali autoři, které četl během dospívání. Nyní se tedy nabízí otázka, zda jeho tvorba vykazuje originalitu, nebo zda se prvky tvorby těchto autorů objevily v jeho vlastní tvorbě.

Pokud bychom se zaměřili na autorovu tvorbu, představenou v první kapitole této práce, zjistíme, že největší originalitu vykazuje jeho úplně první vydaná kniha pod titulem *Prędkość ucieczki*, první část série *Parabellum*. Tato kniha byla zásadně inspirována pouze příběhem Mrózovy tety a vzpomínkami uprchlíků, kteří se v dané době snažili dostat z nacisty obsazeného Polska.

¹²⁴ <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4893313/rzeznik>

¹²⁵ <https://www.databazeknih.cz/knihy/lev-demidov-dite-cislo-44-12088>

V jeho nejznámější knižní sérii *Chylka* se jednalo o inspiraci tvorbou Johna Grishmana, známého amerického autora thrillerů z právního prostředí. Důležitým aspektem je zde řešení zapeklitých, na první pohled neřešitelných případů.

V sérii *W kręgach władzy* nacházíme jasnou spojitost s fenomenálním seriálem *House of Cards*, americkým thrillerem z fiktivního prostředí politické scény ve Spojených státech amerických s Kevinem Spaceym v hlavní roli. Jedná se tedy o polskou verzi *House of Cards*. Americké reálie a politické problémy se zde změnilo na ty polské. Hlavní mužskou postavu zde „mainstreamově“ vystřídala ženská postava. Nutno také říci, že první část této série vyšla v roce 2017, tedy v době největší slávy seriálu *House of Cards*. Nabízí se tedy otázka, zda kniha nebyla napsána pouze a jen na objednávku dotyčného nakladatelství. To že má polská kultura vlastní verzi fenomenálního seriálu zní z hlediska marketingu skvěle.

Série *Wiktor Forst* zase viditelně odkazuje na fenomén severské detektivky. Jedná se tedy o jakousi verzi tvorby Jo Nesba, nebo Stiega Larssona, odehrávající se v prostředí polských Tater a Běloruska. Wiktor Forst je přitom typem severského detektiva z tvorby výše zmíněných autorů a také lehce odkazuje na tvorbu Toma Clancyho, když je svým způsobem označen za jakéhosi nepřítel systému. Na odkaz skandinávské detektivky Mróz navázal ještě viditelněji v knižní sérii *Vestmann*, která vznikla pod pseudonymem. V této knižní sérii ale došlo k určitému obratu, když zde autor nevědomky přenesl polské reálie do prostředí Faerských ostrovů.

V tomto stylu Mróz pokračoval i během psaní své sci-fi tvorby. Postavy zde mají dokonce i skandinávská jména. Celá série je navíc inspirována tvorbou Stanisława Lema.

V sérii *Behawiorysta* se inspiroval tvorbou Thomase Harrise a zejména fenoménem behavioristické vědy a je možné říci, že se jednalo o jakýsi fenomén v literatuře v letech 2002–2019, v případě Thomase Harrise.¹²⁶

V Mróзовě tvorbě samozřejmě najdeme i inspiraci tvorbou Stephenha Kinga, kterého sám autor zmiňuje jako velkého mistra literatury ve své autobiografii. Jedná se o knihu *Czarna Madonna*, tedy horor s náboženskou tematikou. Příběh této knihy byl vybudován na uctívaném obrazu Panny Marie Čenstochovské, čímž je viditelná i inspirace tvorbou Dana Browna, který se ve své knize *Šifra mistra Leonarda* zase

¹²⁶ <https://www.databazeknih.cz/serie/hannibal-lecter-3617>

inspiroval freskou *Poslední večeře* Leonarda da Vinciho. Motivem bývalého kněze Mróz odkazuje na postavu Roberta Langdona, historika a odborníka na konspirační teorie, při čemž postava kněze Filipa je v Mrózově knize brána také jako odborník. Paradoxem zde může být, že právě Dana Browna Mróz ve své autobiografii lehce kritizuje a také je možné si všimnout výsměchu, mířeného na klišé v jeho tvorbě.¹²⁷

Rysy tvorby Stephen Kinga se objevily i v povídce *Hakowy*, ve výše zmíněné knize *Zabójczy pocisk*. Tato povídka vypráví příběh o dospívající dívce z Varšavy, která odhalí, že její otec, kriminalistický expert a moderátor pořadu o nevyřešených vraždách, je bývalým sériovým vrahem, který před několika lety děsil obyvatele Zakopaného, známého turistického střediska v polských Tatrách.

Zároveň byla Kingova tvorba viditelná i ve spojení fabulí knih *Hashtag* a jedné části série *Chyłka*, ve které se objevila právě hlavní postava z knihy *Hashtag*. Jedná se o jev, který King ve své tvorbě několikrát použil, například propojení knih *Dallas 63* a *TO*, které bylo Kingovou nejslavnější knihou. Sám Mróz ve své autobiografii uvádí, že kniha *Dallas 63* byla první Mrózovou čtenářskou zkušeností s tvorbou Stephen Kinga.

Poslední knihou, na kterou bychom se zde zaměřili je kniha *Nieodnaleziona*, první kniha tohoto autora přeložená do češtiny, která by se dala v tomto seznamu popsat jako druhá vykazující velkou míru originality, protože přímo neodkazuje na tvorbu nebo styl žádného autora. Nicméně jedná se o knihu, která zapadá do současného mainstreamového proudu, protože jejím hlavním motivem je násilí na ženách.

V této kapitole jsme si tedy představili analýzu tvorby Remigiusze Mróze. Zaměřili jsme se na různé aspekty, které dnes již nedílně patří k literární tvorbě, respektive brakové literatuře. Provedli jsme i analýzu detektivního žánru a jeho celkové problematiky, při čemž jsme příklady této problematiky uvedli na příkladu konkrétních postav Mrózových knih. V Mrózově tvorbě jsme se zaměřili i na její celkovou originalitu a jak moc je celá tvorba ovlivněna tvorbou jiných autorů.

¹²⁷MRÓZ, Remigiusz. *O pisaniu na chłodno*. Czwarta strona, Poznań, 2018. s. 116.

Závěr

Cílem této práce bylo zjistit, v čem tkví úspěch tohoto kritiky tolik opovrhovaného autora a zda je možné hledat úspěch v tvorbě samotné. Téma tvorby Remigiusze Mróze jsem si vybral z důvodu mé fascinace tvůrčí produktivitou tohoto poměrně mladého, autora. Pokud se tedy podíváme na náš výzkum, co jsme tedy zjistili.

Z první kapitoly vyplývá, že se jedná o autora, který napsal knižní sérii, které zaznamenaly určitý úspěch, a byly následně zfilmovány. Remigiusz Mróz si překvapivě vybral práci spisovatele, i když před sebou měl poměrně nadějně vyhlížející kariéru právníka po úspěšně obhájené doktorské práci.

Ve druhé kapitole jsme zjistili, že Mróz využívá pro svou propagaci reklamu typu ATL a BTL, přičemž jsme aplikovali teorii o reklamách cílených na určitou skupinu konzumentů a pak také na tu obecnou, přičemž velký podíl na marketingovém úspěchu tohoto autora mají sociální sítě, které jsou v dnešní době nejlepším způsobem, jak se zviditelnit a propagovat svou tvorbu, přičemž má čtenář pocit blízkého kontaktu s oblíbeným spisovatelem. Současný knižní trh je ovládaný především velkými hráči v podobě největších nakladatelství, jakými jsou Albatros a Czarne, čímž se situace lehce podobá centralizaci systému před pádem komunismu. Tuto teorii by bylo možné v pozdějším výzkumu také rozšířit a to zejména díky velmi rozsáhlému výzkumu z knihy *Literatura Polska po 1989r. w świetle teorii Pierra Bourdeua*. Vyšel zde také najevo autorův neutrální politický postoj, který mu vytváří společensky bezpečný prostor. Zároveň zde byli představeni i jiní autoři, kteří používají mnohdy i podobný způsob reklamy a také tím na knižním trhu dosáhli úspěchu, zejména v případě nových a nadějných autorů detektivní literatury. V tomto ohledu je Mróz obecně považován za nástupce Zygmunta Miłoszewského. Zajímavým aspektem zde bylo i představení Mrózova soukromého života, prezentovaného v bulváru. Ve smyslu jeho vztahu s populární spisovatelkou Katarzynou Bondou, která se zařadila do podobné kategorie literatury. Remigiusz Mróz se kromě polského knižního trhu objevil i na tom zahraničním a to zejména ve Spojených státech Amerických, Španělsku, Německu, České republice a Japonsku, přičemž se ve většině případů jednalo o knihu *Nieodnaleziona* v České republice pod názvem *Nenalezená*.

Z výzkumu provedeného ve třetí kapitole vyplynulo, že se jedná o autora převážně spotřební a brakové literatury, částečně i bulvární literatury, který má schopnost

velmi čtivého psaní knih a své příběhy často zasazuje do literárního světa se skutečnými problémy, tedy společenského románu. V příbězích sází především na detektivy typu drsné školy, kteří se nebojí překročit hranici zákona a často zažívají problémy v osobním životě. Ačkoliv má autor vypravěčskou schopnost, jeho knihy často trpí právě na úkor snahy o rychlý zisk a autorovu vysokou tvůrčí produktivitu. Fabule je často velice zmatená a autorovy se často stává, že se ztrácí ve vlastním vyprávění a neví, co chtěl napsat. V důsledku čeho může být čtenář zmatený, o čem příběh vlastně byl. Navíc jen velmi málo autorových knih je opravdu originálních a ne pouze inspirovaných tvorbou jiných, většinou zahraničních autorů. Mrózovy knihy jsou inspirovány zejména Stephenem Kingem, Jo Nesbem, Johnem Grishamem a Stiegem Larssonem.

Polské resumé

Zgodnie z tytułem – "Analiza twórczości bestsellerowego pisarza w kontekście rynku literackiego" –, przedmiotem pracy jest twórczość współczesnego polskiego pisarza, Remigiusza Mróza określanego przez polskie media jako fenomen współczesnego rynku literackiego. Przy doborze tematu kierowałem się zainteresowaniem literaturą kryminalną. Zaciekał mnie przykład młodego, początkującego, ale i ambitnego pisarza, który potrafił zainteresować polskich czytelników swoimi licznymi powieściami.

Na początku pracy została przedstawiona najbardziej popularna twórczość Remigiusza Mróza, czyli książki z fabułą o mecenas Chylce, komisarzu Forście – horror „CzarnaMadonna“, „Nieodnaleziona“. Następnie omówiono powieści, które doczekały się ekranizacji z serii z Joanną Chyłką, a także Gerardem Edlingiem.

Praca zawiera, także informacje dotyczące marketingu w praktyce, na przykładzie twórczości literackiej Remigiusza Mróza. Podjęta została również tematyka wpływu reklamy na współczesny rynek literacki oraz rodzaje reklamy. Remigiusz Mróz rozpropagował swoje książki, dzięki aktywności w mediach społecznościowych, między innymi poprzez zamieszczanie tam zdjęć swoich najnowszych pozycji, zachętę do ich przeczytania. W ten sposób udało się pozyskać pisarzowi wielu młodych czytelników. Następnie dokonano porównania odbioru twórczości Mróza zarówno na polskim rynku literackim, jak i zagranicznym.

W trzeciej części pracy znalazła się analiza jakości literackiej książek Mróza. Poruszono też kwestię oryginalności powieści pisarza i wpływu twórczości zagranicznych autorów książek.

Podsumowując niniejszą pracę, sądzę, że – przy wykorzystaniu ogólnej wiedzy o współczesnej twórczości literackiej – udało mi się znaleźć odpowiedzi na pytania związane z przyczynami ogromnego sukcesu prozy R. Mróza.

Seznam použité literatury

1. BUBENÍČEK, Petr. *Filmová adaptace: Hledání interdisciplinárního dialogu*. In: *Illuminace*. Praha, 2022. ISBN není.
2. BURDOVÁ, Anna. *Anatomie bestselleru. Padesát odstínů šedi na českém knižním trhu*. Univerzita Karlova. Praha, 2018. ISBN není.
3. EISENHAMMER, Milan. *Drsný policajt u nás působí směšně*. In: *Téma*. 2021. ISBN 8 594157290268 21016.
4. FULÍNSKA, Agnieszka. *Dlaczego literatura popularna jest popularna?*. Centrum Humanistiki Cyfrowej. Warszawa, 2013. ISBN není.
5. GOŁĘBIEWSKI, Łukasz. *Rynek książki*. Wydawnictwo Rynek książki. Warszawa, 2014. ISBN není.
6. JANKOWICZ, Grzegorz. *Literatura polska po 1989 roku w świetle teorii Pierre'a Bourdieu. Raport z badań Pierwsza część*. In: JANKOWICZ, Grzegorz, MALECKI, Piotr, PAŁĘCKA, Alicja, SOWA, Jan, WARCZOK, Tomasz. *Literatura polska po 1989 roku w świetle teorii Pierre'a Bourdieu*. Kraków, 2014. Wydanie pierwsze. ISBN 978-83-64057-39-7.
7. KACZOR, Katarzyna. *Nazywam się Mróz, Remigiusz Mróz, O kreacji marki autorskiej/literackiej na polskim polu literackim/kultury*, Uniwersytet Gdański, Gdańsk, 2019. ISBN není.
8. LACHMAN, Magdalena. *Jak (nie) być pisarzem. Literatura we współczesnej przestrzeni komunikacyjnej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Instytut Badań Literackich Pan Wydawnictwo, Warszawa, 2019. ISBN: 978-83-66076-69-3. ISBN: 978-83-8142-627-5.
9. MRÓZ, Remigiusz. *O pisaniu na chłodno*. Czwarta strona. Poznań, 2018. ISBN 978-83-7976-092-3.
10. RYCHLEWSKI, Michał. *Książka jako towar. Książka jako znak. Studia z socjologii literatury*. Katedra wydawnictwo naukowe. Poznań 2012. Wydanie pierwsze. ISBN 978-83-63434-88-5.
11. ŚNIHUR, Janusz. *Nośniki i środki reklamy*. In: BARSKA, Anetta. *Reklama wczoraj i dziś*. Difin, Warszawa, 2016, s. 72-75. ISBN: 9788379309085
12. VLAŠÍN, Štěpán. *Slovník literárních pojmů*. Zpracoval ústav pro českou a světovou literaturu ČSAV. Štěpán Vlašín a kol., 1994. ISBN není.

Seznam použitých internetových zdrojů

1. Remigiusz Mróz In: Lubimy czytać[online] [cit. 27. 10. 2021]. Dostupné z: <https://lubimyczytac.pl/autor/82094/remigiusz-mroz>.
2. Business and Prestige- portal kobiet biznesu Do wszystkich kobiet, które doświadczają przemocy i do tych, którzy mogą pomóc! In: *Mindcoffee by kozmala do wszystkich kobiet, które doświadczają przemocy*. [online] [cit. 1. 11. 2021]. Dostupné z: <https://businessandprestige.pl/mindcoffee-by-kozma-la-do-wszystkich-kobiet-ktore-doswiadczaja-przemocy/>.
3. Remigiusz Mróz Blog[online] [cit. 3. 11. 2021]. Dostupné z: <http://blog.remigiuszmroz.pl/jak-wydac-ksiazke/>.
4. Remigiusz Mróz Od czego zacząć[online] [cit. 6. 11. 2021]. Dostupné z: <https://remigiuszmroz.pl/od-ktorej-ksiazki-zaczac/>
5. KRUSZAKIN, Dominika. *Remigiusz-Mróz-komentuje-decyzje-zarzadu-transportu-miejskiego-w-warszawie* In: Newsy/Plejada[online] [cit. 12. 11. 2021]. Dostupné z: <https://plejada.pl/newsy/remigiusz-mroz-komentuje-decyzje-zarzadu-transportu-miejskiego-w-warszawie/87dkrk7/>
6. *Pseudonimy pisarzy. Kto i dlaczego nie pisał pod własnym nazwiskiem? Powody są zaskakujące!*In: Blog/Gandalf[online] [cit. 20. 11. 2021] Dostupné z: <https://www.gandalf.com.pl/blog/pseudonimy-pisarzy-powody-sa-zaskakujace/>.
7. KOTKOWSKI,Łukasz. *Ależ news! Ove Løgmansbø, debutant z Wysp Owczych, to... Remigiusz Mróz - nam mówi, jak tego dokonał* In: Rozrywka/Spiderweb.pl[online] [cit. 1. 12. 2021] Dostupné z: <https://spidersweb.pl/rozrywka/2017/03/06/ove-logmansbo-remigiusz-mroz/>.
8. SZALAJA,Adam.*Remigiusz Mróz uchodzi na wyspach owczych za pajaca czyli polka demaskuje ove logmansbo*.In: Smak książki [online] [cit. 1. 12. 2021]. Dostupné z: <http://smakksiazki.pl/remigiusz-mroz-uchodzi-wyspach-owczych-pajaca-czyli-polka-demaskuje-ove-logmansbo/>
9. MRÓZ, Remigiusz. Blog In: Remigiusz Mróz [online] [10. 12. 2021]. Dostupné z: <http://blog.remigiuszmroz.pl/jak-wydac-ksiazke/>
10. *Chyłka*. In: Wikipedia.pl [online] [20. 12. 2022]. Dostupné z: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Chyłka>
11. PIĄSTA, Justyna. *Nowy-serial-behaviorysta-o-czym-jest*. In: TVN[online] [22. 12. 2022]. Dostupné z: <https://dziendobry.tvn.pl/gwiazdy/nowy-serial-behaviorysta-o-czym-jest-5548524>.
12. <https://www.facebook.com/remigiusz.mroz/posts/405966720893522>
13. *Polityczny thriller Remigiusza Mroza doczeka się ekranizacji* In: Wyborcza/Opole

- [online][22. 12. 2022] Dostępne z: <https://opole.wyborcza.pl/opole/7,35086,22541116,polityczny-thriller-remigiusza-mroza-doczekacie-ekranizacji.html>
14. OBARSKI, Patryk. *W-kregach-wladzy-serial-remigiusz-mroz-zdradza-szczegoly*. In: News/Granice [online][22. 12. 2022]. Dostępne z: <https://www.granice.pl/news/w-kregach-wladzy-serial-remigiusz-mroz-zdradza-szczegoly/15597>
 15. NEJMAN, Agnieszka. *Czytelnictwo w Polsce w dobie pandemii*. In: bgpw/wordpress [online] [cit. 24. 12. 2021] Dostępne z: <https://bgpw.wordpress.com/2021/06/16/czytelnictwo-w-polsce-w-dobie-pandemii/>
 16. <https://www.facebook.com/remigiusz.mroz>
 17. <https://twitter.com/remigiuszmroz>
 18. <https://www.instagram.com/remigiuszmroz/?hl=cs>
 19. Překlad citace z rozhovoru v televizním pořadu *Pytanie na śniadanie*, In: TVP[online][cit. 26.12.2021]. Dostępne z: <http://pytanienasniadanie.tvp.pl/26250763/remigiusz-mroz-nowa-twarz-polskiego-kryminalu>
 20. KOŁODZIEJ WOŁKANOWSKA, Ewa. *Self Made Mróz*. In: Wyborcza [online] [cit. 26.12. 2021] Dostępne z: <https://wyborcza.pl/ksiazki/7,154165,21786469,remigiusz-mroz-autor-ktory-rozbil-bank.html>
 21. <https://www.youtube.com/watch?v=eVNCwNzihz8&t=180s>
 22. <https://www.youtube.com/watch?v=BJpmvCtm9PM&t=641s>
 23. *Katarzyna Bonda i Remigiusz Mróz już nie są parą. Pisarka potwierdziła rozstanie*. In: Rozrywka/Dziennik [online] [cit. 5.2.2022]. Dostępne z: <https://rozrywka.dziennik.pl/plotki/artykuly/615624,katarzyna-bonda-remigiusz-mroz-rozstanie-para-zwiazek-pisarz.html>
 24. <http://katarzynabonda.pl/>
 25. KARWOWSKA, Anita. *Remigiusz Mróz: Czytelnik z czytelnikiem zawsze się zrozumie - nawet jeśli jeden wielbi Joyce'a, a drugi Grishama*. [online] [cit. 1. 2. 2022]. Dostępne z: <https://wyborcza.pl/magazyn/7,124059,23004247,remigiusz-mroz-czytelnik-z-czytelnikiem-zawsze-sie-zrozumie.html>
 26. WOJTECZEK, Karol. *Napisalem horror religijny a ludzie do mnie ślą świadectwa o ożywienia wiary*. In: Aleteia [online] [cit. 1.2. 2022] Dostępne z: <https://pl.aleteia.org/2017/11/20/napisalem-horror-religijny-a-ludzie-do-mnie-sla-swiadectwa-ozywienia-wiary/>
 27. *Ewa Minge komentuje wywiad z Patrykiem Vegą wiara nie jest tematem tabu tylko u nas*. In: Newsy/Plejada [online] [cit. 2.2 2022]. Dostępne z: <https://plejada.pl/newsy/eva-minge-komentuje-wywiad-z-patrykiem-vega-wiara-nie-jest-tematem-tabu-tylko-u-nas/2f95bts>.
 28. *Paszport polityki*. In: Wikipedia [online] [cit. 3. 2. 2022]. Dostępne z: https://pl.wikipedia.org/wiki/Paszport_%E2%80%9EPolityki%E2%80%9D

29. GŁADKOWSKI, Łukasz. *Wiedźmin 3: Dziki Gon zdobywcą największej liczby nagród w historii* In: Newsroom [online] [cit. 4. 2. 2022]. Dostępne z: <https://www.gry-online.pl/newsroom/wiedzmin-3-dziki-gon-zdobywca-najwiekszej-liczby-nagrod-w-historii/z417b46>.
30. *Jakub Żulczyk* In: Kultura/Onet [online] [cit. 5. 2. 2022]. Dostępne z: <https://kultura.onet.pl/ksiazki/jakub-zulczyk-proces-o-zniewazenie-andrzej-dudy-informacje/wc8fsn9>
31. OBARSKI, Patryk. *Remigiusz Mróz podbija zagraniczny rynek wydawniczy*. In: News/Granice [online] [cit. 5. 2. 2022]. Dostępne z: <https://www.granice.pl/news/remigiusz-mroz-podbija-zagraniczny-rynek-wydawniczy/7582>
32. https://www.amazon.com/Books-Remigiusz-Mr%C3%B3z/s?rh=n%3A283155%2Cp_27%3ARemigiusz+Mr%C3%B3z.
33. <https://www.databazeknih.cz/knihy/nenalezena-383794>
34. <https://www.rowohlt.de/buch/remigiusz-mroz-die-kalten-sekunden-9783499276064>
35. <https://www.rowohlt.de/buch/remigiusz-mroz-bis-zum-ende-9783499002526>
36. *Společenský román*. In: Wikipedia [online] [cit. 6.2 2022]. Dostępne z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Rom%C3%A1n#Spole%C4%8Densk%C3%BD_rom%C3%A1n
37. MACHÁČEK, Tomáš, *Ve stínu aneb Americká detektivní škola* In: Tema/Naposlech [online] [cit. 20. 1. 2022]. Dostępne z: <https://naposlech.cz/tema/americka-detektivni-skola>
38. https://www.ped.muni.cz/weng/literatura/_items/items_all.html
39. WOŁKANOWSKA KOŁODZIEJ, Ewa, *Remigiusz Mróz: autor, który rozbił bank*. In: Gazeta Wyborcza [online] [cit. 25. 1. 2022]. Dostępne z: <https://wyborcza.pl/ksiazki/7,154165,21786469,remigiusz-mroz-autor-ktory-rozbil-bank.html>
40. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4893313/rzeznik>
41. <https://www.databazeknih.cz/knihy/lev-demidov-dite-cislo-44-12088>
42. <https://www.databazeknih.cz/serie/hannibal-lecter-3617>

Anotace

Autor: Vít Korotvička

Název bakalářské práce: Fenomén Mróz. Analýza tvorby bestsellerového autora v kontextu knižního trhu.

Anglický název práce: Phenomenon Mróz. The Analysis of the Work of a Bestseller author in the Context of the Book Market.

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jan Jeništa, Ph.D.

Počet znaků: 94 713.

Počet příloh:

Počet titulů použité literatury: 54.

Klíčová slova: Remigiusz Mróz, současná polská literatura, literatura 21. století, polský knižní trh, braková literatura.

Anotace: V této práci se zaměříme na tvorbu Remigiusze Mróze, jakožto současného úspěšného spisovatele. Podíváme se na konkrétní tituly zastupující různé žánry. Dále se také zaměříme na různé názory na jeho tvorbu, a pokusíme se odpovědět na otázku, v čem spočívá popularita a úspěch kritiky tak opovrhovaného autora a zda je klíč k tomuto úspěchu možné najít v tvorbě samotné. Zaměříme se také na kritiku jeho knih. Práce se také dotkne problémů jednotlivých žánrů, klišé a charakteristiky jednotlivých postav. Zohledněna bude také pozice autora na polském knižním trhu a marketingová stránka jeho tvorby.

Anotace: In this paper I am going to focus on the work of Remigiusz Mróz as a successful contemporary writer. I am going to analyse specific titles which represent various genres. Another goal is to find the reasonings behind popularity of this critically despised author and to determine whether the source for his success lies beneath the bare contents of his books or the opposite. The paper also contains the problematics of genre, cliché and character analysis. Author's position on the polish book market and industry part of his work will be also taken into account as well.

Key words: Remigiusz Mróz, bestselling author works, polish book market, book advertisement, cliché, trash literature.